2114
F 76 N 370

პროლეტარიელნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლიტერატურული საქართველო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარასკევი, 7 მარტი, 1941 წ. | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ყოველკვირეული ორგანო | № 10 (169) ფასი 30 კაპ.

საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტი საქართველოს სს რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს საქართველოს სს რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს

საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭო მხურვალედ მიესალმებიან საქართველოს სს რესპუბლიკის მუშებს, კოლმეურნეებსა და ინტელიგენციას საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების ოცი წლისთავთან დაკავშირებით.

ოცი წლის წინათ საქართველოს მუშებმა და გლეხებმა, რუსი ხალხის ძმური დახმარებით დაამხეს საქართველოს ბურჟუაზიულ-ნაციონალისტური მენშევიკური მთავრობა და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლება დაამყარეს. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლება შეიქმნა და განმტკიცდა ქართველ მუშათა და გლეხთა გააფთრებულ ბრძოლაში ქართველი ხალხის უბოროტესი მტრების — მენშევიკების წინააღმდეგ, რომლებიც საქართველოს ევროპის იმპერიალიზმის კოლონიად და საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლის დასაყრდენად ხდიდნენ, ხოლო ქართველ ხალხს იმპერიალისტთა კაბალაში აქცევდნენ. ქართველ მენშევიკთა ბატონობის შედეგად საქართველო დაღუპვის პირას იყო მიყვანილი.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის ოცი წლის განმავლობაში საქართველოს მშრომელებმა, ბოლშევიკთა პარტიის ხელმძღვანელობით, თავიანთი ქვეყანა სამეურნეო და კულტურულ აყვავებამდე მიიყვანეს. ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის გახორციელების შედეგად საქართველო, წინათ ნახევრადკოლონიური ქვეყანა, დიადი სსრ კავშირის ერთერთ მოწინავე სოციალისტურ რესპუბლიკად გადაიქცა. საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის წლებში შექმნილია მანქანათმშენებელი, იშვიათი ლითონების მომპოვებელი, საფეიქრო, კვებისა და სხვა დარგები სოციალისტური ინდუსტრიისა, რეკონსტრუირებულია ნავთის გადამამუშავებელი, მარგანეცისა და ქვანახშირის მრეწველობა. აშენდა ასობით სამრეწველო საწარმოები: ფეროშენადნობთა ქარხანა, ავტომარემონტო და ნავთსახდელი ქარხნები, ტრიკოტაჟის კომბინატი, ფეხსაცმლის ფაბრიკა, აბრეშუმის კომბინატი, მაუდის ფაბრიკა, ქაღალდის კომბინატი და სხვა საწარმოები. მსხვილი მრეწველობის პროდუქცია 1913 წელთან შედარებით 26-ჯერ გაიზარდა. აშენდა ჰიდროელექტროსადგურები — ზაჰესი, რიონჰესი, აწჰესი, ტყვარჩელის სახელმწიფო რაიონული ელსადგური. საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის წლებში აშენებული ელექტროსადგურები 37,5-ჯერ მეტ ელექტროენერგიას იძლევიან, ვიდრე 1913 წელს.

ბრწყინვალე წარმატებებს მიაღწიეს საქართველოს მშრომელებმა სოფლის მეურნეობაში. ყველა გლეხურ კომლთა 94 პროცენტი გაერთიანებულია კოლმეურნეობებში. განსაკუთრებით დიდია საქართველოს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმატებანი ძვირფასი სპეციალური ტექნიკური კულტურების, ჩაის, ციტრუსოვანთა ნაყოფის, თამბაქოს, ყურძნის მოყვანის საქმეში. ჩაის პლანტაციების ფართობი, 1913 წელთან შედარებით, 55-ჯერ გადიდდა, ხოლო ჩაის ფოთლის საერთო მოსავალი 94-ჯერ გაიზარდა. ციტრუსოვანთა ნარგავების საერთო ფართობი, რაც რევოლუციამდე 500 ჰექტარს არ აღემატებოდა, ამჟამად 25 ათასამდე ჰექტარს უდრის. 1940 წელს საქართველოს სს რესპუბლიკის კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა ჩვენს ქვეყანას მისცეს 400 მილიონზე მეტი ცალი მანდარინი, ფორთოხალი, ლიმონი. მნიშვნელოვნად განვითარდა მევენახეობა და მეღვინეობა. საბჭოთა ხელისუფლების დროს ჩატარებულ საირიგაციო-მელიორატიულ ღონისძიებათა შედეგად თითქმის ერთი-სამად გადიდდა საქართველოს სარწყავი მიწების ფართობი, ფართოდ გაიშალა კოლხიდის დაბლობის ამოშრობის სამუშაოები. რესპუბლიკაში წარმატებით ვითარდება საკოლმეურნეო მეცხოველეობა.

საბჭოთა ხელისუფლებამ უზრუნველჰყო ქართველი ხალხის სოციალისტური კულტურის ყოველმხრივი, თავისუფალი განვითარება. საქართველოს სს რესპუბლიკა კულტურისა და განათლების მხრივ მოწინავე რესპუბლიკას წარმოადგენს. რევოლუციამდე საქართველოში არცერთი უმაღლესი სასწავლებელი არა ყოფილა. ახლა საქართველოს სს რესპუბლიკაში არის 21 უმაღლესი სასწავლებელი, რომლებშიც მუშათა, კოლმეურნეთა და ინტელიგენციის 21 ათასზე მეტი შვილი სწავლობს. აღიზარდნენ ქართველი სახალხო ინტელიგენციის მრავალრიცხოვანი კადრები.

საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭო მტკიცე რწმენას გამოსთქვამენ, რომ საქართველოს სს რესპუბლიკის მშრომელები მომავალშიც ბოლშევიკური შეუპოვრობითა და ენერგიით დაუღალავად იბრძოლებენ ლენინ-სტალინის პარტიის დროშით მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ყველა დარგის ახალი აღმავლობისათვის, შრომის დისციპლინის განმტკიცებისა და შრომის ნაყოფიერების გადიდებისათვის, ქართველი ხალხის სოციალისტური კულტურის შემდგომი აყვავებისათვის.

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტი | **სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭო**

საქართველოს სს რესპუბლიკის მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, მეცნიერების და ხელოვნების მოწინავეთა დაჯილდოება

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1941 წლის 24 თებერვლის ბრძანებულებით, საბჭოთა საქართველოს 20 წლისთავზე საბჭოთა კავშირის ორდენებით და მედლებით დაჯილდოებულ იქნენ ქართველი ხალხის საუკეთესო წარმომადგენლები — პარტიული და საბჭოთა მუშაკები, მრეწველობის, ტრანსპორტის, სოფლის მეურნეობის მოწინავეები, საბჭოთა მეცნიერების, ხელოვნებისა და ლიტერატურის მუშაკები. საბჭოთა კავშირის ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოებულია სულ 595 კაცი.

ლენინის ორდენით დაჯილდოებულია 38 ამხანაგი: **გ. ა. ალავიძე, ვ. მ. ბაქრაძე, მ. ი. ბარამია, ა. ფ. ბირკაია, კ. გ. ღავთაძე, ზ. წ. გიგაური, შ. ა. გოგუაძე, მ. კ. დელბა, ვ. ბ. ჯაბუა, ს. ნ. ჯანაშია, ე. ბ. ზაქარეიშვილი, კ. მ. ილურიძე, ს. მ. იშხანოვი, ტ. ყ. კვარაცხელია, ნ. ნ. კეცხოველი, ი. დ. კოკლამაზაშვილი, ბ. ი. ყურაშვილი, მ. ნ. ლაზარიაშვილი, ი. ი. ლეკიშვილი, ფ. ე. მახარაძე, ა. ი. მგელაძე, ნ. ი. მუსხელიშვილი, გ. ე. ნარსია, შ. დ. ნუცუბიძე, ი. მ. ფესტვენიძე, ქ. პ. სარსანია, გ. თ. სტურუა, გ. გ. თვალჭრელიძე, ი. ხ. ფუტკარაძე, ს. გ. ხოშტარია, ლ. პ. ცქიფურიშვილი, ვ. გ. ცხოვრებაშვილი, მ. ფ. ჩადუნელი, კ. ნ. ჩარკვიანი, ნ. გ. ჭილლაძე, ი. თ. ჩოხელი, გ. დ. ჩაჩიბაია, კ. ნ. შეროზია.**

შრომის წითელი დროშის ორდენით დაჯილდოებული არიან: **ი. კ. ანთაძე, ი. ა. ვეფხვაძე, შ. ქ. ღამბაშიძე, ი. ი. გულია, მ. ი. ჯაში, გ. ი. კიკნაძე, ა. ი. მირცხულავა, ვ. ვ. სიდამონ-ერისთავი, ა. ნ. რაფავა, ი. უ. თავაძე, ა. ე. თოფურიძე, ვ. ა. ხატიაშვილი, ნ. პ. ჩხეიძე, ვ. ი. ეგნატაშვილი** და სხვები, სულ 92 კაცი.

საპატიო ნიშნის ორდენით დაჯილდოებული არიან: **ა. ა. აბარიანი, ა. კ. ანდრიაშვილი, თ. ი. ბაქრაძე, ა. მ. ბალანჩივაძე, რ. ა. ბერიძე, მ. გ. ბეროიანი, ე. ა. გასტენინა, ვ. დ. გოძიაშვილი, ბ. ვ. გოგუა, ი. რ. გოკიელი, გ. მ. გრიგორაშვილი, ვ. გ. გრიგორიანი, უ. მ. ჯაფარიძე, ა. ს. იმედაშვილი, დ. ა. კავსაძე, ს. ი. კაკაბაძე, კ. რ. კალაძე, პ. მ. კანდელაკი, ა. თ. კვაჭაძე, დ. ს. ყიფშიძე, პ. კ. კობახიძე, გ. ი. კოკელაძე, ა. უ. ქუთათელაძე, ვ. კ. ლიტვინენკო, ნ. ი. მაისურაძე, კ. მ. მერაბიშვილი, ლ. ა. ოკუნევიჩი (ვრუბლევსკაია), შ. დ. რადიანი (შეწირული), ა. დ. სმირანინი, ა. ა. თაყაიშვილი, ვ. ბ. თოფურიძე, ე. ა. ჩერქეზიშვილი, მ. ს. ჩიხლაძე, ა. გ. შანიძე, კ. ი. შაჰ-აზიზოვი** და სხვები, სულ 136 კაცი.

მედალით „შრომითი მამაცობისათვის“ დაჯილდოებული არიან: **შ. ნ. გომელაური, ს. ა. ზაქარიაძე, ა. ლ. კვანტალიანი** და სხვები, სულ 155 კაცი.

მედალით „შრომითი წარჩინებისათვის“ დაჯილდოებულია 174 კაცი.

მოსკოვი, კრემლი

ამხანაგ ი. ბ. სტალინს

ძვირფასო იოსებ ბესარიონის-ძევ!

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს საიუბილეო სესია, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების ოცი წლისთავისადმი მიძღვნილი, მგზნებარე სალამს გიძღვნით საბჭოთა საქართველოს მუშების, კოლმეურნეების, ინტელიგენციისა და ყველა მშრომელის სახელით თქვენ, მთელი მსოფლიოს მშრომელთა დიდ ბელადსა და მასწავლებელს, საბჭოთა კავშირის ხალხთა მამასა და მეგობარს, კაცობრიობის ისტორიაში პირველი მუშათა და გლეხთა სოციალისტური სახელმწიფოს შემქმნელს.

ხალხთა სტალინური მეგობრობის ამ ღირსშესანიშნავი დღესასწაულის დღეს, ლენინ-სტალინის პარტიის ნაციონალური პოლიტიკის გამარჯვებათა ახალი, ბრწყინვალე დემონსტრაციის დღეს, ქართველი ხალხი კვლავ მოგმართავთ თქვენ მხურვალე მადლობისა და მადლიერების სიტყვებით ახალი ცხოვრების სიხარულისათვის, ყურადღებისათვის, მზრუნველობისა და დახმარებისათვის, რომლებსაც თავიანთი ბრძოლისა და მუშაობის ყოველ ნაბიჯზე გრძნობენ საბჭოთა საქართველოს მშრომელები, ისევე, როგორც სსრ კავშირის ყველა ხალხი.

სიხარულით ვლაპარაკობთ რა ჩვენი დღევანდელი ბედნიერი ცხოვრების შესახებ, ჩვენ ვიგონებთ იმ სახელოვანი რევოლუციური წარსულის ისტორიულ დღეებს, რომლის ოქროს ფურცლები განუყრელად არის დაკავშირებული მასწავლებლის, ბელადისა და მეგობრის დიდ, ძვირფას, შშობლიურ სახელთან—იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინის სახელთან.

ორმოც წელზე მეტი ხნის წინათ, მეოცე საუკუნის გარიჟრაჟზე, თქვენ, ძვირფასო ამხანაგო სტალინ, ბოლშევიკური არალეგალური მუშაობის დროს ამსხვრევდით ათასნაირ დაბრკოლებას, სძლევდით ძძიმე განსაცდელსა და გაჭირვებას და ლენინის დროშის გარშემო რაზმავდით პროლეტარული რევოლუციის ძალებს, მიუძღოდით მათ პირველ ბრძოლებში ცარიზმის წინააღმდეგ, კაპიტალიზმის დასამხობად.

თქვენ დაუცხრომლად უნერგავდით მუშებსა და გლეხებს პროლეტარიატის საქმის სიმართლისადმი დიადს რწმენას, სოციალისტური რევოლუციის გარდუვალი, საბოლოო გამარჯვებისადმი რწმენას.

ჯერ კიდევ მაშინ, მეფისდროინდელი რეაქციის ბნელ ღამეში, სტალინის თვალი მომავალს განსჭვრეტდა და სოციალიზმისათვის ძლევამოსილი ბრძოლების დაფიონს ხედავდა.

ჩვენ გვახსოვს წინასწარმეტყველური სიტყვები, რომლებიც ორმოცი წლის წინათ, 1902 წლის წინახანს წარმოსთქვით თქვენ მოწინავე რევოლუციურ მუშათა არალეგალურ კრებაზე ბათუმში:

— აი უკვე თენდება! მალე მზე ამოვა. ეს მზე ჩვენთვის იკაშკაშებს.

გენიალური სტალინური წინასწარჭვრეტა მთლიანად დადასტურდა, მან რეალური სინამდვილის ხორცი შეისხა.

სტალინური კონსტიტუციის მზე ბრწყინავს მსოფლიოს ერთს მეექვსედ ნაწილზე. მისი ელვარე სხივები ანათებენ კომუნიზმის დიდებულ შენობას, რასაც აშენებენ სოციალიზმის ქვეყნის მშრომელები, რომლებიც შთაგონებული არიან სტალინის გენიით და რომლებსაც მათს უდიდეს, შემოქმედებითს, აღმშენებლობითს მუშაობაში ხელმძღვანელობს და წარმართავს ბოლშევიკების პარტია.

ჯერ კიდევ მაშინ, მეოცე საუკუნის მიჯნაზე, ძძლავრი, უდრეკი სტალინური ნებისყოფა საფუძველს უყრიდა სოციალიზმის გამარჯვებებს: ხალხზე ფიქრითა და მისი სიყვარულით აღსავსე, თქვენ, ამხანაგო სტალინ, საქართველოსა და კავკასიის მუშებს და გლეხებს რაზმავდით და ზრდიდით ლენინის იდეებისადმი ერთგულებისა და სიყვარულის სულისკვეთებით, ასწავლიდით მათ ურყევობას რევოლუციური პროლეტარიატის საქმისათვის ბრძოლაში, შეუპოვრობასა და სიმტკიცეს დასახული მიზნის მიღწევაში.

ვერც მეფისდროინდელი რეაქციის მხეცურმა თარეშმა და დევნამ, ვერც მენშევიკების, ბურჟუაზიული ნაციონალისტებისა და კაპიტალიზმის სხვა იმ ფარეშების საზიზღარმა ოინებმა, რომლებსაც თქვენ დაუნდობლად ხდიდით ნიღაბს, როგორც მუშათა კლასისა და მშრომელი გლეხობის ინტერესების მოღალატეებს, ვერ გადაახვევინეს მშრომელებს მათ მიერ ერთხელ და სამუდამოდ არჩეული გზისაგან—ლენინისა და სტალინის დიადი გზისაგან.

ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინსა და თქვენ, იოსებ ბესარიონის-ძევ, უნდა გიმადლოდეთ ჩვენ, სსრ კავშირის თავისუფალ ხალხთა თავისუფალი შვილები, ჩვენს ბედნიერ ცხოვრებას.

უდიდესი სიხარულით გიამბობთ ჩვენ დღეს, საბჭოთა საქართველოს ოცი წლისთავის დღეს, სოციალიზმის იმ გამარჯვებათა შესახებ, რომლებიც მოგვაპოვებინა ლენინ-სტალინის დიადმა პარტიამ.

საქართველო, წინათ ჩამორჩენილი, დამონებული მეფისდროინდელი ჯანაპირა მხარე, ის ქვეყანა, რომლის მეურნეობაც ქართველი ხალხის უბოროტესმა მტრებმა—მენშევიკებმა სრულიად გააპარტახეს, ქვეყანა, რომელიც მენშევიკების დროს დასავლეთ ევროპის იმპერიალიზმის კოლონიას წარმოადგენდა, დიდი რუსი ხალხის და გმირული წითელი არმიის ძმური დახმარებით, თქვენი დახმარებით, ამხანაგო სტალინ, გადაიქცა მოწინავე საბჭოთა სოციალისტურ ორდენოსან რესპუბლიკად, სოციალიზმის ფორპოსტად აღმოსავლეთის ზღუდეებზე.

დიდ განვითარებას მიაღწია საბჭოთა საქართველოს მრეწველობამ.

ელექტროსადგურებში, ფაბრიკებში, ქარხნებში, მაღაროებში, შახტებში, ნავთის რაიონებში, რომლებიც აღჭურვილი არიან მოწინავე ტექნიკით, დღეს უდიდესი აღმშენებლობითი მუშაობაა გაჩაღებული ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს საკეთილდღეოდ.

ბოლშევიკებმა საქართველოს ბუნებრივი სიმდიდრენი — წიაღთა სიმდიდრე, სწრაფი და მჩქეფარე მდინარეების ენერგია, უფართოესი სანედლეულო შესაძლებლობანი — სოციალიზმის სამსახურში დააყენეს.

ოცი წლის მანძილზე საქართველოში შექმნილია მრეწველობის მრავალი დარგი და მსხვილი წარმოება: ელექტროშენადნობთა, ნავთმომპოვებელი და ნავთგადამამუშავებელი, ქიმიური, დაზგათმშენებელი, ცემენტის, აბრეშუმის, ტრიკოტაჟის, შალის, კვების მრეწველობის ბევრი დარგი—ჩაის, საკონსერვო და ა. შ.

ახალ ტექნიკურ ბაზაზე მუშაობს მარგანეცისა და ქვანახშირის მრეწველობა, რომელთა ხვედრითი წონა რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში განუწყვეტლივ იზრდება. საქართველოში შენდება მეტალურგიული კომბინატი, რომლის თუჯი და ფოლადი კიდევ უფრო აამაღლებს საქართველოსა და მთელი ამიერ-კავკასიის ინდუსტრიულ ძლიერებას. ჩაღდება სამთამადნო მრეწველობა და იშვიათი ლითონების მოპოვება, მიმდინარეობს შემდგომი შეტევა წიაღებზე.

საქართველოს მრეწველობის საერთო პროდუქციის გამოშვებამ 1940 წელს თითქმის 27-ჯერ გადააჭარბა 1913 წლის დონეს. 1913 წელთან შედარებით ქვანახშირის ამოღება გადიდდა შვიდჯერ და კიდევ ძეტად, გრეჟის გამომუშავება—42,5 ჯერ, ბამბეულის ნართისა—21,3-ჯერ, ჩაისა—79,3-ჯერ საკონსერვო ნაწარმისა—242-ჯერ და ა. შ.

მესამე სტალინური ხუთწლედი ითვალისწინებს საქართველოს მრეწველობის ყველა დარგის შემდგომს გაშლას: კიდევ უფრო ფართოდ უნდა გაიშალოს ნავთის, ქვანახშირის, მარგანეცის და სხვა სასარგებლო მთამადნეულის ამოღება, კიდევ უფრო მეტი და უკეთესი ხარისხის პროდუქცია უნდა გამოუშვან კვების, მსუბუქი, ადგილობრივი მრეწველობის და მრეწველობის სხვა დარგების საწარმოებმა საკ. კ. პ. (ბ) XVIII სრულიად-საკავშირო კონფერენციის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა ბოლშევიკური შესრულების საფუძველზე.

ასე მტკიცდება და ვითარდება საქართველოს მრეწველობა და ამაში ბრწყინვალედ სჩანს ლენინ-სტალინის პარტიის ნაციონალური პოლიტიკის უდიდესი, დიდებული გამარჯვებანი.

საკოლმეურნეო წყობილებამ შეძლებული და კულტურული ცხოვრება მოუტანა ქართველ გლეხობას, რომელიც საუკუნეობით გმინავდა კულაკურ-მემამულური კაბალის უღელქვეშ, იტანჯებოდა უმიწაწყლობისა, უუფლებობისა და ჩაგვრის გამო.

ამჟამად საქართველოს გლეხთა მეურნეობის 95 პროცენტი გაერთიანებულია კოლმეურნეობებში.

სასოფლო-სამეურნეო არტელის სტალინური წესდების განხორციელების საფუძველზე კოლმეურნეობები წლითი-წლობით სულ უფროდაუფრო ამტკიცებენ თავიანთ საზოგადოებრივ მეურნეობას, ამაღლებენ მოსავლიანობას, ამრავლებენ თავიანთ შემოსავალს, რომელმაც 1940 წელს 600 მილიონ მანეთს გადააჭარბა.

ბრძნულმა სტალინურმა მითითებებმა უზრუნველჰყვეს საქართველოს სოფლის მეურეობის განვითარების სწორი ხაზი, რაც მიმართულია ბუნებრივ სიმდიდრეთა და იმ კლიმატური პირობების ყოველნაირად გამოყენებისაკენ, რომლებიც საშუალებას გვაძლევენ ფართოდ დავნერგოთ ახალი უძვირფასესი სუბტროპიკული კულტურები.

ამის შედეგად ახლა ბაღნარებად იქცა უზარმაზარი ფართობები, რომლებიც საუკუნეთა განმავლობაში დაფარული იყო გაუვალი შამბნარით.

ამ პლანტაციებში მიღებული უხვი მოსავალი საქართველოს საშუალებას აძლევს საბჭოთა კავშირი მოამარაგოს ჩაით, ციტრუსოვანი და სხვა სუბტროპიკული ნაყოფით, უძვირფასესი სუბტროპიკული კულტურების პროდუქციით.

ჩაის პლანტაციების ფართობი, რაც რევოლუციამდე რამდენიმე ას ჰექტარს უდრიდა, უკანასკნელი წლების განმავლობაში გადიდებულია თითქმის 50.000 ჰექტარამდე. ჩაის ფოთლის მოსავალმა, რაც 1932 წელს 1.600.000 კილოგრამს შეადგენდა, 1940 წელს 51 მილიონ კილოგრამს გადაამეტა. უკანასკნელი წლების განმავლობაში გაშენებულ ციტრუსოვან პლანტაციებს 25.000-მდე ჰექტარი უჭირავთ, ხოლო ციტრუსოვანთა ნაყოფის მოსავალი ახლა 400 მილიონ ცალს აღემატება, მაშინ როდესაც 1932 წელს მოკრეფილი იყო 12.800.000 ცალი.

ფართოდ გავრცელდა ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობისათვის ისეთი საჭირო კულტურები, როგორიც არის ტუნგო, ევკალიპტი, დაფნა, ქაფურის დაფნა. აღდგენილია და წარმატებით ვითარდება სოფლის მეურნეობის უძველესი დარგი — მევენახეობა. დიდი და სერიოზული წარმატებებია მიღწეული ისეთი მნიშვნელოვანი დარგების განვითარებაში, როგორიც არის სამრეწველო მეხილეობა, მეთამბაქოეობა, მეაბრეშუმეობა, დიდი და სერიოზული წარმატებები მიღწეულია აგრეთვე სოციალისტური მეცხოველეობის აღმავლობისა და განვითარების საქმეში.

ყოველივე ეს მიღწეულია საკ. კ. პ. (ბ) სტალინური ცენტრალური კომიტეტისა და საბჭოთა კავშირის მთავრობის დახმარების შედეგად, თქვენი უურადღებისა და მზრუნველობის შედეგად, ძვირფასო იოსებ ბესარიონის-ძევ.

ამ სტალინურ მზრუნველობას საქართველოს კოლმეურნეობები ყოველდღიურად გრძნობენ.

ამ მზრუნველობის მკაფიო გამოხატულებას წარმოადგენენ სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის გადაწყვეტილებანი ჩაის მეურნეობის, ციტრუსოვანი კულტურების, მევენახეობისა და ხარისხობრივი მეღვინეობის შემდგომი განვითარების, აგრეთვე ქართლის რაიონების სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღმავლობის შესახებ.

ამ გადაწყვეტილებებში გაშლილი კონკრეტული პროგრამის განხორციელება საქართველოს კოლმეურნეობებს შესაძლებლობას შეუქმნის რამდენიმე წლის შემდეგ მისცენ საბჭოთა კავშირს ყოველწლიურად 3-3½ მილიარდი ციტრუსოვანი ნაყოფი, 90 მილიონი კილოგრამი ჩაის ფოთოლი, მეღვინეობის 3 მილიონამდე დეკალიტრი სხვადასხვა პროდუქცია.

გაიფურჩქნა ქართველი ხალხის კულტურა—ფორმით ნაციონალური, შინაარსით სოციალისტური.

ჩვენ ვეზიარებით მომძმე ხალხთა კულტურულ ღირებულებებს, დიდი რუსი ხალხის კულტურის უმდიდრეს საგანძურს.

კულტურის ეს მიღწევები პირველად ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ აელვარდა მთელი თავისი უთვალავი ფერებით.

საქართველოს მშრომელებმა რევოლუციური სიფხიზლის გაძლიერების შესახებ თქვენ მიერ მოცემულ ბრძნულ მითითებათა განუხრელად განხორციელების მეოხებით, ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით გაანადგურეს ხალხის მტრები, რომელნიც ისწრაფოდნენ კვლავ დაედგათ ქართველი ხალხისათვის კაპიტალიზმის უღელი.

მრავალი საუკუნის მანძილზე ქართველი ხალხის მოწინავე წარმომადგენელნი, ხალხის ფიქრებისა და იმედების გამომხატველნი, ოცნებობდნენ ნათელ მომავალზე, იმ დღეზე, როცა ჩვენი ქვეყნის დამმონებელთა უღელი დაიმსხვრეოდა.

პოეტი ილია ჭავჭავაძე ლექსში „ქართლის დედას“ სწერდა ქართველი ქალის მაღალ მოწოდებაზე—მიეცა ქვეყნისათვის გმირები, აღეზარდა ისინი სამშობლოს მტრებთან ბრძოლაში უშიშარნი.

თაობები იზრდებოდნენ ქართული ლიტერატურის ვაჟკაცურ ნიმუშებზე, რუსთაველის, ჭავჭავაძის, ვაჟა-ფშაველას, აზაზეგის გმირთა ნიმუშებზე.

ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის წინათ, მიმართავდა რა ძველ ქალაქ გორს, აკაკი წერეთელი სწერდა:

„გამხნევდი, გაგვილმგულდი,
მუხლი მოიბი მგლისაო,
გაჭკაფე, გარდაიარე
გრძელი გზა მომავლისაო“.

მშრომელთა განთავისუფლების დიადი ბრძოლის ეს გზა სტალინის გენიამ გაჭკაფა.

ლენინთან დიადი თანამეგობრობით თქვენ, ძვირფასო იოსებ ბესარიონის-ძევ, განახორციელეთ ხალხთა საუკუნეობრივი ოცნებანი და იმედები, ბედნიერი ცხოვრება მოუპოვეთ მათ.

და დღეს, როდესაც თვალუწვდენელი სსრ კავშირის ყველა კუთხის ადამიანები ერთმანეთს ხვდებიან აკაკი წერეთლის მიერ ხოტბაშესხმულ ქალაქ გორში, იმ უბრალო სახლის კედლებთან, სადაც დაიბადა მთელი მშრომელი კაცობრიობის იმედი და სიამაყე, ისინი იმსჭვალებიან თქვენდამი უდიდესი მადლობის გრძნობით, ძვირფასო ამხანაგო სტალინ.

თავისუფალ ხალხთა სტალინური მეგობრობა საბჭოთა საზოგადოების მძლავრი მამოძრავებელი ძალა გახდა, იგი ურღვევია ვით სალი კლდე.

ხალხთა დიადი თანამეგობრობის სულისჩამდგმელისაკენ—მშობლიური სტალინისაკენ მიმართავენ თავიანთი მისალმებისა და სიყვარულის სიტყვებს დასავლეთ უკრაინისა და დასავლეთ ბელორუსიის განთავისუფლებული ძმები, ლიტვის, ლატვიის, ესტონეთის, ბესარაბიის ხალხნი.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი — მრავალეროვანი, მძლავრი სოციალისტური სახელმწიფო ჰყვავის სტალინური კონსტიტუციის მზისქვეშ. უდიდესია სტალინური საგარეო პოლიტიკის გამარჯვებანი.

მაგრამ სსრ კავშირის ხალხნი, შეიარაღებულნი თქვენი ბრძნული მითითებებით კაპიტალისტური გარემოცვისა და რევოლუციური სიფხიზლის შესახებ, დაუღალავად მუშაობენ სოციალიზმის ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის შემდგომი განმტკიცებისათვის, ფხიზლად ადევნებენ თვალს იმ ამბებს, რაც ხდება კაპიტალისტურ ქვეყნებში, რომლებიც მეორე იმპერიალისტური ომის აღში არიან გახვეულნი.

სოციალიზმის ქვეყნის შეიარაღებული ძალები ყველაზე მოწინავე სამხედრო ტექნიკით არიან შეჭურვილნი; მათ აქვთ დიადი მორალურ-პოლიტიკური ძალა, რომელიც მსოფლიოში არცერთ სხვა არმიას არ მოეპოვება.

და თუ საბჭოთა კავშირს თავს მოახვევენ ომს, ჩვენის მხრივ ეს იქნება ყველაზე სამართლიანი ომი ყველა იმ ომიდან, როგორიც კი როდისმე მომხდარა კაცობრიობის ისტორიაში, ვინაიდან ჩვენ დავიცავთ კომუნიზმის საქმეს, დავიცავთ სსრ კავშირს—მთელი მსოფლიოს მშრომელთა სამშობლოს.

მძლავრ სალ კლდედ აღმართულა დიადი საბჭოთა კავშირი.

კრემლის წითელი ვარსკვლავების კაშკაშა შუქი დედამიწის ყველა კუთხეში ელვარებს.

ისტორიამ ძველი სამყაროს შავბნელ ძალებზე გამარჯვების ფარ-ხმალი ჩააბარა ახალი სამყაროს ძალებს, რომლებიც შეუჩერებლივ ვითარდებიან, ჩააბარა სოციალისტური წყობილების ძალებს.

ისტორიამ გამარჯვების ფარ-ხმალი ჩააბარა ბოლშევიკების პარტიას, ვინაიდან მას ხელმძღვანელობს თანამედროვეობის უდიდესი ადამიანი—მთელი მსოფლიოს მშრომელთა ბელადი და მასწავლებელი, ჩვენი შშობლიური და საყვარელი იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინი.

გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს ოცი წლისთავს!
გაუმარჯოს მძლავრ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირს!
გაუმარჯოს დიდ რუს ხალხს!
გაუმარჯოს ხალხთა სტალინურ მეგობრობას!
გაუმარჯოს ჩვენს მძლავრ საბჭოთა მთავრობას!
გაუმარჯოს ჩვენს საყვარელ, დიდ სტალინს!

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს საიუბილეო სესია.

ამხ. კ. ნ. ჩარკვიანის სიტყვა

ამხანაგებო! პარტიის XVIII ყრილობის ისტორიულმა გადაწყვეტილებებმა განსაზღვრა ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის შემდგომი აყვავების სტალინური პროგრამა.

XVIII ყრილობის შემდეგ განვლილი ორი წლის მანძილზე სახალხო მეურნეობის აღმავლობისა და განვითარების საქმეში მიღწეულია ახალი ბრწყინვალე წარმატებანი. ამას მოწმობენ ამხ. მალენკოვისა და ამხ. ვოზნესენსკის მიერ კონფერენციაზე გაკეთებულ მოხსენებებში მოყვანილი ცნობები. ამ პერიოდის განმავლობაში მთელს ჩვენს ქვეყანასთან ერთად მნიშვნელოვან წარმატებებს მიაღწია საბჭოთა საქართველომაც.

სტალინური ხუთწლედების მანძილზე საქართველოში შეიქმნა მსხვილი თანამედროვე მრეწველობა. თუ 1913 წელს საქართველოს მსხვილი მრეწველობის საერთო პროდუქციის ღირებულება 45 მილიონ მანეთს შეადგენდა, 1940 წელს ამ პროდუქციის ღირებულებამ 1.200 მილიონ მანეთს გადააჭარბა, ანუ 26-ჯერ და კიდევ მეტად გაიზარდა.

საქართველოს მრეწველობის ბევრ დარგს დიდი მნიშვნელობა აქვს საბჭოთა კავშირის სახალხო მეურნეობისათვის.

ასეთია, მაგალითად, მარგანეცის მრეწველობა, რომლის მუშაობაზედაც ბევრად არის დამოკიდებული შავი მეტალურგიის საწარმოთა გეგმის შეასრულება. ასეთია ფეროშენადნობის ქარხანა, რომელიც საჭირო ნედლეულს აწვდის მანქანათმშენებლობის და თავდაცვითს მრეწველობას, და ბევრი სხვა საწარმო.

განუხრელად ანხორციელებდნენ რა პარტიის დირექტივებს და ამხანაგ სტალინის მითითებებს, საქართველოს პარტორგანიზაციებმა უზრუნველჰყვეს პროდუქციის გამოშვების გადიდება გასულ 1940 წელს. თუ 1937 წელს საქართველოს მთელი მსხვილი მრეწველობის საერთო პროდუქცია 908.600 ათას მანეთს უდრიდა უცვლელი ფასებით, 1939 წელს საქართველოს მსხვილმა მრეწველობამ გამოუშვა 1.137,4 მილიონი მანეთის პროდუქცია, ხოლო 1940 წელს, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, მრეწველობის პროდუქციის ღირებულებამ 1.200 მილიონ მანეთს გადააჭარბა.

მაგრამ ამ წარმატებებს არ შეუძლია იმ ფაქტის დაჩრდილვა, რომ მთლიანად სამრეწველო პროდუქციის გამოშვების გეგმა რესპუბლიკაში 1940 წელს არასავსებით შესრულდა, თუმცა პროდუქციის მატება, 1939 წელთან შედარებით, 5,5 პროცენტს შეადგენდა.

თუ რესპუბლიკური ქვემდებარეების სამრეწველო საწარმოებმა შარშან პროდუქციის გამოშვების გეგმა 100,3 პროცენტით შეასრულეს, საკავშირო ქვემდებარების საწარმოებს გეგმა არ შეუსრულებიათ.

საკავშირო საწარმოების ჩამორჩენა, პირველ რიგში იმით აიხსნება, რომ ამ საწარმოებს საკმაოდ არ იხმარებიან ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციები და სრულიად არადამაკმაყოფილებელ ხელმძღვანელობას უწევენ სათანადო საკავშირო სახალხო კომისარიატები.

მაგალითისათვის ავიღოთ ქვანახშირის მრეწველობა. საქართველოს ქვანახშირის მაღაროების მუშაობას განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს არა მარტო საქართველოს სახალხო მეურნეობისათვის, არამედ ჩვენი მეზობელი — სომხეთისა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკებისთვისაც.

ჩვენში არის ქვანახშირის ორი ტრესტი — ტყიბულქვანახშირი და ტყვარჩელქვანახშირი. ტყიბულის ტრესტმა ქვანახშირის ამოღების გეგმა შარშან გადაჭარბებით შეასრულა, ამასთან მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა ქვანახშირის ხარისხი და შეამცირა მისი თვითღირებულება. მოსამზადებელი სამუშაოს გეგმა ტყიბულის მაღაროელებმა 145 პროცენტით შეასრულეს.

სულ სხვა სურათი გვქონდა ტყვარჩელში. პარტიის არც ადგილობრივი რაიონული კომიტეტი, არც ათბოზეთის საოლქო კომიტეტი ჯეროვნად არ მუშაობდნენ ქვანახშირის საკითხებზე. აგრეთვე არასაკმაო იყო ქვანახშირის მრეწველობის სახალხო კომისარიატისა და საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მხრივ ხელმძღვანელობა და დახმარება.

ტყვარჩილის მაღაროში ხშირად ხდება ავარიები. მაღაროელთა შრომა ცუდად არის ორგანიზებული. 1940 წლის დამლევამდე ადგილი ჰქონდა მუშა-ხელის დიდ დენადობას. ამ მაღაროს საიქსპლუატაციოდ გადაცემის დღიდან ჯერ არასოდეს არ შეუსრულებია წლიური გეგმა.

პარტიულმა ორგანიზაციამ ვერ შეამჩნია, რომ 1939 წელს ტრესტის ხელმძღვანელები, რომლებიც მხოლოდ „დღევანდელი დღისათვის“ ზრუნავდნენ, ქვანახშირის მტაცებლურ ამოღებას იწყებდნენ და სრულიად მიივიწყეს სამთო-მოსამზადებელი სამუშაოს წარმოება. სამთო-მოსამზადებელი სამუშაოს ჩაშლამ კი გამოიწვია ქვანახშირის ამოღების მკვეთრად შემცირება 1940 წელს. ეს გაკვეთილი უნდა „ითვალისწინოს საქართველოს მთელმა პარტიულმა ორგანიზაციამ.

წელს საქართველოში ქვანახშირის ახალი მძლავრი მაღაროები შენდება. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ შეეასრულოთ მთავრობისა და პარტიის დავალება ახალი მაღაროების მშენებლობის შესახებ. მაგრამ მარტო ჩვენი მეცადინეობა როდი იქნება საკმარისი. საჭიროა, რომ ქვანახშირის მრეწველობის სახალხო კომისარიატმა მეტი ყურადღება მიაქციოს როგორც საექსპლუატაციო ტრესტებს, ისე განსაკუთრებით ახალ საშახტო მშენებლობასაც.

საქართველოს ეკონომიკაში დიდი ხვედრითი წონა აქვს მარგანეცს. როგორც ცნობილია, მარგანეცის მარაგის მხრივ საქართველოს ერთერთი პირველი ადგილი უჭირავს მსოფლიოში. ამასთან საქართველოს მარგანეცი ყველაზე მაღალი ხარისხისაა. შარშან მარგანეცის სასაქონლო პროდუქციის გამოსავალი, 1939 წელთან შედარებით, გადიდდა, მაგრამ მარგანეცის წლიური გეგმა არ შესრულებულა.

გასულ წელს მარგანეცის ტრესტის ცუდი მუშაობა ძირითადად თვით ტრესტის ხელმძღვანელობის არასაკმაო ორგანიზებულობით და ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციის მხრივ სუსტი დახმარებით აიხსნებოდა. ამაში დანაშაული მიუძღვით აგრეთვე შავი მეტალურგიის სახალხო კომისარიატს და საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტს, რომლებიც მეტი ყურადღებით უნდა ეკიდებოდნენ ჭიათურის მარგანეცის მრეწველობას.

ჭიათურის მარგანეცის მრეწველობის მუშაობის ძირითად ნაკლს წარმოადგენს ის, რომ საკმაოდ არ იყენებენ მექანიზმებსა და მოწყობილობას, ჯერ კიდევ დაბალია შრომის ნაყოფიერების ზრდის მაჩვენებლები და არადამაკმაყოფილებელია ბრძოლა მადნის დანაკარგთან.

მიმდინარე წლის იანვარსა და თებერვალში ჭიათურის მარგანეცის მრეწველობა უკეთ მუშაობს. ახლა იგი დღეღამეში გეგმას 4-5 პროცენტს ვადაჭარბებით ასრულებს. ჩვენ ყოველივე ღონეს ვიხმარებთ, რათა 1941 წელს გადამეტებით შეეასრულოთ მარგანეცის ამოღების გეგმა და არა მარტო უზრუნველვყოთ ჩვენი საწარმოები მაღალხარისხოვანი მარგანეცით, არამედ დიდი რაოდენობით მივცეთ კიდეც ეს ძვირფასი მადანი საექპორტოდ.

საქართველოს მრეწველობის ყველაზე ვიწრო ადგილს ენერგომომარაგება წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ძირითადი ელექტროსადგურები უაღრესად მუშაობენ და ელექტროენერგიის გამომუშავების წლიური გეგმა 11 პროცენტის გადაჭარბებით შესრულდა, შარშან ელექტროენერგიის მხრივ ჩვენ მნიშვნელოვანი დეფიციტი გვქონდა. მშენებლობის პროცესში მყოფი ახალი საწარმოების ამუშავების შემდეგ ელექტროენერგიის დეფიციტი კიდევ უფრო გადიდდება.

საქართველოს სახალხო მეურნეობაში კაპიტალური დაბანდებანი 1941 წელს, როგორც ამხ. ვოზნესენსკიმ აღნიშნა თავის მოხსენებაში, 1940 წელთან შედარებით, 101 პროცენტით გაიზრდება.

მნიშვნელოვნად გაიზრდება აგრეთვე მრეწველობის მიერ პროდუქციის გამოშვება.

ბუნებრივია, რომ კაპიტალური სამუშაოს ამ დიდი პროგრამის და სამრეწველო პროდუქციის გამოშვების გეგმის შესრულება მოითხოვს საქართველოს პარტიული ორგანიზაციების მუშაობის გარდაქმნას და ძალღონის მნიშვნელოვან დაჭიმვას.

ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საკავშირო მთავრობისა და პირადად ამხანაგ სტალინის მუდმივი ყურადღებისა და მზრუნველობის შედეგად საბჭოთა საქართველომ დიდ წარმატებებს მიაღწია სოციალისტური მეწარმეობის განვითარების საქმეში.

1935 წელს ჩაის პლანტაციებს ფართობი 32,7 ათას ჰექტარს უდრიდა, ხოლო 1941 წლის 1 იანვრისათვის ჩაის პლანტაციებს უკვე დაახლოებით 50 ათასი ჰექტარი ემრათ, აქედან 1940 წელს გაშენებული იყო 2,5 ათასი ჰექტარი.

1935 წელს დამზადებული იყო 12,7 ათასი ტონა მწვანე ჩაის ფოთოლი, ხოლო 1940 წელს ჩაის ფაბრიკებს გადასამუშავებლად გადაეცა 52 ათასაგდე ტონა ფოთოლი.

ამავე პერიოდში ჩაის ბუჩქის მოსავლიანობა ერთნახევარჯერ და კიდევ მეტად გაიზარდა და გასულ წელს საშუალოდ სრულ მოსავლიანი პლანტაციის ერთ ჰექტარზე მოსავალი 2.700 კილოგრამს უდრიდა. საქართველოს 35 ჩაის ფაბრიკამ 1940 წლის განმავლობაში გამოუშვა 11 მილიონამდე კილოგრამი მზა ბაიხაო ჩაი და 3 მილიონ კილოგრამზე მეტი დაწნეხილი, ეგრეთწოდებული „აგური“ ჩაი.

1941 წლის 1 იანვრისათვის ვენახს იჭირა 68,8 ათასი ჰექტარი ფართობი, აქედან დაბლობის ნამყენ ვაზს — 53,7 ათასი ჰექტარი.

განმტკიცდა საკოლმეურნეო მეცხოველეობა. ააკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს 1939 წლის 8 ივლისის ცნობილი დადგენილების შემდეგ საქართველოს კოლმეურნეობებში მოწყობილია მეცხოველეობის 6.140 ახალი ფერმა.

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის და სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს 1940 წლის 25 აპრილის და 15 ოქტომბრის დადგენილებებმა განსაზღვრეს საქართველოს სოფლის მეურნეობას ზრდის ახალი ამოცანები უახლოეს ხუთწლედისათვის. საქართველოს ბოლშევიკებს მიეცათ დავალება 1944 წლის დამლევისათვის აიყვანონ ციტრუსოვანთა ნარგავების ფართობი 40 ათას ჰექტარამდე, ჩაის პლანტაციების ფართობი — 60 ჰექტარამდე და ვენახის ფართობი — 80 ათას ჰექტარამდე. მნიშვნელოვნად უნდა გადიდდეს ხეხილის ნარგავების ფართობი.

ამ გეგმის შესრულება იმას ნიშნავს, რომ უახლოეს მომავალში საქართველო ყოველწლიურად მოგვცემს 6-7 ჯერ იმაზე მეტ ციტრუსოვან ნაყოფს, რასაც იგი დღეს იძლევა, 22 ათას ტონაზე მეტ ჩაის მზა პროდუქციას და რამდენიმე მილიონ დეციალიტრ მაღალხარისხოვან სუფრის ღვინოსა და კონიაკს.

იმ უდიდესი დახმარების მეოხებით, რომელსაც ჩვენ საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტი და საკავშირო მთავრობა გვიწევენ, საქართველოს პარტიული ორგანიზაციები ღირსეულად შეასრულებენ ამ დავალებებს.

ამხ. მალენკოვი სრულიად მართებულად აკრიტიკებდა სამრეწველო სახალხო კომისარიატებს, როდისაც აღნიშნავდა, რომ „...ისინი ბევრ რამეში ბიუროკრატიულად მუშაობენ. ჯერ კიდევ ვერ სწვდებიან ყოველ ცალკეულ საწარმოს, „ხელმძღვანელობენ“ თავიანთ საწარმოებს არა არსებითად, არამედ ფორმალურად, ქაღალდის მიწერ-მოწერის გზით“. ასეთი „ხელმძღვანელობის“ შედეგები განსაკუთრებით ცუდ გავლენას ახდენს საკავშირო დაქვემდებარების საწარმოებზე, რომლებიც დიდი დაშორებით იმყოფებიან სახალხო კომისარიატებისაგან.

ხშირია შემთხვევები, როდესაც საკავშირო სახალხო კომისარიატი თავის საწარმოს მხოლოდ ცნობებისა და ანგარიშების მიხედვით იცნობს.

მოვიყვან მხოლოთ ერთ მაგალითს: მძიმე მანქანათმშენებლობის სახალხო კომისარიატს თბილისში აქვს ორი მნიშვნელოვანი საწარმო — კიროვის სახელობის დაზგათმშენებელი ქარხანა და თუჯფოლადსამსხმელო ქარხანა. ეს საწარმოები ერთმანეთს შორის კოოპერირებული არიან: სამსხმელო ქარხანა სხმულს აწვდის დაზგათმშენებელ ქარხანას, მაგრამ ორივენი არადამაკმაყოფილებლად მუშაობენ.

განსაკუთრებით ცუდად არის საქმის ვითარება დაზგათმშენებელ ქარხანაში. საწარმო, რომელსაც ჩინებული მოწყობილობა აქვს, წლითი-წლობით ვერ ასრულებს საწარმოო გეგმას.

მე ფიქრადაც არა მაქვს, რომ ქარხნის ცუდი მდგომარეობისათვის მთელი ბრალი დავაკისრო მძიმე მანქანათმშენებლობის სახალხო კომისარიატს. მაგრამ შეუძლებელია იმის დაივიწყება, რომ საქართველოში დაზგათმშენებლობა ახალი საქმეა და თუ მას სახალხო კომისარიატის მხრივ მაგარი ტექნიკური ხელმძღვანელობა და დახმარება არ გაეწია, მისი ათვისება შეუძლებელია. და განა ბევრს იხმარება ქარხანას სახალხო კომისარიატი და მისი მთავარი სამმართველო? უნდა ვთქვა, რომ მათ დახმარებას ვერა ვგრძნობთ. სახალხო კომისარიატი ქარხანას არ იხმარება არც ადამიანებით, არც ტექნიკური დოკუმენტაციით, არც რამდენადმე საარგებლო მითითებებით. კიდევ მეტიც. მძიმე მანქანათმშენებლობის სახალხო კომისარიატის აპარატმა სრულიად დააბნია ქარხანა უთავბოლო დაგეგმვით.

1940 წლის მეოთხე კვარტალისათვის მთავარმა სამმართველომ ქარხანას დაუგეგმა ახალი ტიპის ჭიროს სახერხი ჩარხის გამოშვება ისე, რომ წინდაწინ იცოდა ამ დავალების შესრულების შეუძლებლობა ტექნიკური პროექტისა და სამუშაო ნახაზების უქონლობის გამო. ჩარხი, რასაკვირველია, გამოშვებული არა ყოფილა.

ეს გაიმეორა, — მთავარმა სამმართველომ მიმდინარე წლის პირველ კვარტალშიც, როდესაც ქარხანას დავალება მისცა გამოეშვა ჩარხი, რომლის ნახაზებიც მხოლოდ ამჟამად მზადდება.

13 იანვარს ქარხანამ მიიღო მთავარი სამმართველოს მიერ დამტკიცებული საწარმოო პროგრამა პირველი კვარტალისათვის. მაგრამ 12 დღის შემდეგ იმავე მთავარი სამმართველოს განკარგულებით პროგრამიდან მთლიანად ამოიღეს ერთი ტიპის ათვისებული ჭანჭიკსაჭრელი ჩარხების გამოშვება და მათ ნაცვლად მოითხოვენ მეორე ზომის იმავე ჩარხების გამოშვებას.

თებერვლის დამდეგს მთავარი სამმართველო უკვე იუწყება იმის შესახებ, რომ ერთერთი ჩარხის გამოშვება შემცირებულია 35 ცალიდან 18 ცალამდე, მაშინ როდესაც 35 - ვე ჩარხი უკვე გამოჭედილია და მათი კორპუსების ჩამოსხმა მიმდინარეობს.

ამრიგად, მძიმე მრეწველობის სახალხო კომისარიატის მუშაკთა წყალობით, დაგეგმვა, რომელიც მაორგანიზებელ ღონისძიებას წარმოადგენს, არევდარევისა და უთავბოლობის წყაროდ გადაიქცა.

გასაკვირველი არ არის, რომ ასეთი ხელმძღვანელობის პირობებში დაზგათმშენებელი ქარხანა გარღვევას თავს ვერ აღწევს.

საჭირო დახმარებას თავისი სახალხო კომისარიატისაგან ვერ იღებს სამსხმელო ქარხანაც. შარშან შუა წელში, სამსხმელო ქარხანა მძიმე ფინანსიურ მდგომარეობაში ჩავარდა. ამის მიზეზი იყო მთავარი სამმართველოს კანკარგულება იმის შესახებ, რომ სხმული ეძლია კიროვის სახელობის ქარხნისათვის ანგარიშების გაუნაღდებლად, რადგან ეს უკანასკნელიც საფინანსო სიძნელეებს განიცდიდა.

ივლისიდან მოკიდებული 10 სექტემბრამდე ქარხნის დირექტორმა თავის მთავარ სამმართველოს ორ ათეულზე მეტი დეპეშა და წერილი გაუგზავნა და დახმარებას სთხოვდა, მაგრამ მთავარ სამმართველოს პასუხი არ გაუცია. რადგან მთავარი სამმართველოს მხრივ ყურადღებას ვერ მიაღწია, ქარხანამ წერილებისა და დეპეშების გზავნა იწყო უშუალოდ სახალხო კომისრის, ამხ. ეფრემოვის სახელზე. მაგრამ პასუხი მაინც არ მოსულა.

აქტემბრის დამდეგს უკვე პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტმა მიმართა ამ საკითხზე ამხ. ეფრემოვს, მაგრამ საქალაქო კომიტეტის წერილიც უპასუხოდ დარჩა. საქმე იმით გათავდა, რომ ქარხანამ, რაკი ნედლეულის გამოსყიდვის საშუალება არა ჰქონდა, მუშაობა შეიჩერა და 14 დღეს მოცღენილი იყო. ქარხნის გაჩერების შემდეგ ამხ. ეფრემოვს ჩვენ კიდევ ერთი დეპეშა გავუგზავნეთ, მაგრამ ამაოდ.

ალბათ, ყველა ეს დეპეშები და წერილები სახალხო კომისარიატის კანცელარიებში ჩარჩა და სახალხო კომისრამდე არ მიუღწევია. ჩვენდა დავიჯეროთ, რომ მხოლოდ ამით აიხსნება ამხ. ეფრემოვის ურყევი დუმილი.

სახალხო კომისარიატების ხელმძღვანელმა მუშაკებმა ადგილებიდან შეკითხვებისადმი გულისხმიერი დამოკიდებულება უნდა ისწავლონ ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტისაგან, საბჭოთა კავშირის სახალხო კომისარიატების საბჭოსაგან, რომლებიც ყოველ დასმულ საკითხზე დაუყოვნებლივ გვეხმაურებიან.

1940 წელს საქართველოში დაწყებულია საკავშირო მნიშვნელობის არაერთი მსხვილი საწარმოს მშენებლობა. მათ შორის განსაკუთრებით გამოირჩევა ამიერკავკასიის მეტალურგიული კომბინატი, რომლის მშენებლობაც ამხანაგ სტალინის ინიციატივით დაიწყო.

საქართველოს ბოლშევიკებს კარგად აქვთ შეგნებული, რომ ახალ საწარმოთა მშენებლობის დარგში დავალების შესრულება ერთერთ ძირითად ამოცანას წარმოადგენს. ისინი იღებენ და მიმავალშიც მიიღებენ ყველა ზომას იმისათვის, რომ მშენებლობა შეუფერხებლად და ჩამოურჩენლად მიმდინარეობდეს, რომ ახალი საწარმოები დროულად ჩადგნენ მწყობრში.

საქართველოს პარტიული ორგანიზაციები მომავალში მეტი ყურადღებით უნდა მოეკიდონ ნავთის მრეწველობას და იმას მიაღწიონ, რომ ჩვენი რესპუბლიკა მომავალი წლიდანვე იძლევოდეს არა ათიათასობით, არამედ ასიათასობით ტონა ნავთს.

ამხანაგი სტალინის მითითებათა შესრულების საფუძველზე, ამხანაგი ბერიას უშუალო ხელმძღვანელობით, საქართველოს პარტიულმა ორგანიზაციებმა მრავალი წლის განმავლობაში ბრძოლის დიდი გამოცდილება დააგროვეს მოწინავე, მთელი ჩვენი ქვეყნისათვის ძვირფასი სოფლის მეურნეობის შესაქმნელად და მრეწველობის განსავითარებლად. უეჭველია, ისინი შესძლებენ ბოლშევიკურად განახორციელონ XVIII პარტიული კონფერენციის დირექტივები, აღმოფხვრან თავიანთი მუშაობის ნაკლოვანებანი მრეწველობისა და ტრანსპორტის დარგში და უზრუნველჰყონ რესპუბლიკის მთელი სახალხო მეურნეობის შემდგომი აღმავლობა.

ამას ისინი მიაღწევენ იმიტომ, რომ მათთვის მუდამ ზრუნავენ და მათ მუშაობას წარმართავენ ჩვენი სტალინური ცენტრალური კომიტეტი და დიდი ბელადი ამხანაგი სტალინი (ტაში).

საკ. კ. პ. (ბ) XVIII სრულიად-საკავშირო კონფერენცია

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური ორგანოების განახლების შესახებ

რეზოლუცია

დღის წესრიგის ორ-ე პუნქტის გამო (ორგანიზაციული საკითხები)

საკ. კ. პ. (ბ) XVIII სრულიად-საკავშირო კონფერენციამ, განიხილა რა დღის წესრიგის მესამე პუნქტი — „ორგანიზაციული საკითხები“, მიიღო შემდეგი გადაწყვეტილებანი:

I

1. საკ. კ. პ. (ბ) წესდების მე-38 პუნქტის შესაბამისად გარიცხულ იქნან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის შემადგენლობიდან შემდეგი ამხანაგები, რომლებმაც ვერ უზრუნველჰყვეს საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრთა მოვალეობის შესრულება — ნ. მ. ანცელოვიჩი, მ. მ. ლიტვინოვი, ი. ა. ლიხაჩევი, თ. ა. მერკულოვი, ხოლო ი. ა. ბენედიქტოვი და ე. ა. შჩადენკო გადაყვანილ იქნან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობიდან კანდიდატებად.

2. გარიცხულ იქნან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატთა შემადგენლობიდან შემდეგი ამხანაგები, რომლებმაც ვერ უზრუნველჰყვეს საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატების მოვალეობის შესრულება — დ. ი. ანტონოვი, ნ. ი. ბირიუკოვი, გ. დ. ვეინბერგი, პ. ს. ედმჩუენი, ვ. პ. ჟურავლიოვი, ნ. გ. იგნატოვი, ა. ბ. ისკანდიროვი, მ. პ. კოვალიოვი, ნ. ი. ნევეჟინი, გ. ს. რასტეგინი, ა. ი. სამოხვალოვი, ნ. ვ. ფედლენკო, ა. ა. ფროლკოვი, ფ. ვ. შაგიმარდანოვი, ვ. ვ. იარცევი.

3. გარიცხულ იქნან ცენტრალური საარევიზიო კომისიის შემადგენლობიდან შემდეგი ამხანაგები, რომლებმაც ვერ უზრუნველჰყვეს ცენტრალური საარევიზიო კომისიის წევრთა მოვალეობის შესრულება — ა. ა. ანდრიენკო, ა. ა. ვოლკოვი, ვ. მ. დენისენკო, მ. ე. კვასოვი, კ. ვ. კისელიოვი, ი. ვ. მურუგოვი, გ. პ. სილკინი, ს. ე. სკრინიკოვი, ი. ა. ჩუბინი.

4. შევსებულ იქნას საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობა და არჩეულ იქნან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრებად შემდეგი ამხანაგები: გ. მ. ბოგოვი, ნ. ს. პატოლიჩევი, ვ. გ. დეკანოზოვი, ვ. პ. პრონინი, მ. ა. სუსლოვი, ო. ვ. კუუსინენი.

5. შევსებულ იქნას საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატთა შემადგენლობა და არჩეულ იქნან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატებად შემდეგი ამხანაგები: გ. კ. ჟუკოვი, ა. ი. ზაპოროჟეცი, ი. ვ. ტიულენევი, მ. პ. კირპონოსი, ი. ს. იუმაშევი, ი. ი. ნოსენკო, ა. დ. კრუტიკოვი, გ. ნ. კუპრიანოვი, ა. ი. სნეჩკუსი, ი. ე. კალნბერზინი, კ. ი. სიარე, ი. რ. აპანასენკო, მ. ი. როდიონოვი, ი. ა. სეროვი, გ. ფ. ალექსანდროვი, ი. მ. მაისკი, ი. ტ. ჩერევიჩენკო.

6. შევსებულ იქნას ცენტრალური საარევიზიო კომისიის შემადგენლობა და არჩეულ იქნან ცენტრალური საარევიზიო კომისიის წევრებად შემდეგი ამხანაგები: ვ. ს. მოლოკოვი, ვ. ფ. ტრიბუცი, ი. ტ. პერესიპკინი, მ. ა. კუდინოვი, ვ. მ. ბოჩკოვი, ფ. ს. ოქტიაბრსკი, ფ. ი. გოლიკოვი, ლ. ს. გრიშჩუკი, მ. მ. პოპოვი, ა. ს. პანიუშკინი, ი. დ. პაპანინი, პ. გ. ბოროდინი.

II

1. გაფრთხილება მიეცეს ამხ. მ. მ. კაგანოვიჩს, რომელიც საავიაციო მრეწველობის სახალხო კომისრად ყოფნის დროს ცუდად მუშაობდა, რომ თუ იგი ახალ სამუშაოზედაც არ გამოსწორდება, არ შეასრულებს პარტიისა და მთავრობის დავალებებს, გამოყვანილ იქნება საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრთა შემადგენლობიდან და მოიხსნება ხელმძღვანელი სამუშაოდან.

2. გაფრთხილება მიეცეთ ამხ. მ. ფ. დენისოვს — საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატს, ქიმიური მრეწველობის სახალხო კომისარს; ამხ. ი. პ. სერგეევს — საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კანდიდატს, საომარ მასალათა სახალხო კომისარს; ამხ. ს. ს. დუკელსკის — საარევიზიო კომისიის წევრს, საზღვაო ფლოტის სახალხო კომისარს, რომ თუ ისინი არ გააუმჯობესებენ თავიანთ მუშაობას და XVIII პარტკონფერენციაზე მათი მუშაობის კრიტიკიდან არ გამოიტანენ გაკვეთილებს, ისინი გამოყვანილი იქნებიან საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტისა და საარევიზიო კომისიის შემადგენლობიდან და მოიხსნებიან თავიანთი პოსტებიდან.

3. გაფრთხილება მიეცეთ აგრეთვე სამდინარო ფლოტის სახალხო კომისარს ამხ. ზ. ა. შაშკოვს, თევზის მრეწველობის სახალხო კომისარს ამხ. ა. ა. იშკოვს, ელექტრომრეწველობის სახალხო კომისარს ამხ. ვ. ვ. ბოგატირიოვს, რომ თუ ისინი არ გააუმჯობესებენ თავიანთი სახალხო კომისარიატების მუშაობას, არ შეასრულებენ პარტიისა და მთავრობის დავალებებს და არ გამოიტანენ გაკვეთილებს ამ კონფერენციაზე მათი მუშაობის კრიტიკიდან, ისინი მოხსნილი იქნებიან სახალხო კომისრების პოსტებიდან.

*) იბეჭდება შემოკლებით.

აკადემიკოსები

ნ. ი. მუსხელიშვილი — ი. ს. ბერიტაშვილი — გ. ს. ახვლედიანი — ა. გ. შანიძე

გ. ვ. ხაჭაპურიძე — კ. ს. კეკელიძე — ა. ი. ჯანელიძე — ა. ა. თვალჭრელიძე,

გ. ნ. ჩუბინაშვილი — კ. ს. ზავრიევი — დ. ნ. უზნაძე — ს. ნ. ჯანაშია

ნ. ნ. კეცხოველი — ფ. ა. ზაიცევი — ტ. ყ. კვარაცხელია — ა. ს. ჩიქობავა

★ ★

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიაში

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრთა საორგანიზაციო საერთო კრება შესდგა 26 თებერვალს.

საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს დავალებით კრება გახსნა განათლების სახალხო კომისარმა გ. კიკნაძემ.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პირველმა საერთო კრებამ საქართველოს აკადემიის პრეზიდენტად აირჩია აკადემიკოსი **ნ. მუსხელიშვილი**, ვიცე-პრეზიდენტად — აკადემიკოსი **ს. ჯანაშია.** პრეზიდიუმის წევრებად არჩეულ იქნენ აკადემიკოსები: **ი. ბერიტაშვილი. გ. ახვლედიანი, ა. ჯანელიძე, ნ. კეცხოველი** და **კ. ზავრიევი.**

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის პირველი კრების მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა **ი. თავაძემ.**

იმავე დღეს შესდგა აკადემიის განყოფილებათა საორგანიზაციო სხდომები. მათემატიკურ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა განყოფილების თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა აკადემიკოსი **ა. ჯანელიძე.** საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების თავმჯდომარედ — აკადემიკოსი **გ. ახვლედიანი.**

27 თებერვლიდან 2 მარტამდე ჩატარებულ იქნა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პირველი სამეცნიერო სესია.

აკადემიკოსი კორნელი კეკელიძე

პროფ. ალექსანდრე ბარამიძე

აკადემიკოსი კორნელი კეკელიძე ცნობილი მეცნიერი-მკვლევარია ძველი ქართული მწერლობის დარგში. მის კალამს ეკუთვნის ასამდე სხვადასხვა მოცულობის მნიშვნელოვანი ნაშრომი (აქედან 15 წიგნი). კ. კეკელიძის პირველი სადებიუტო წერილები დაიბეჭდა 1905 წელს, ერთი — რუსულ ენაზე (იხ. «Труды Киевской Духовной Академии»), ხოლო მეორე — ქართულად („მწყემსი", № 13-14). ეს წერილები უკვე ამხელდნენ მომავალ მახვილ მკვლევარ - ფილოლოგს. მართლაც, სულ რაღაც სამიოდე წლის შემდეგ კ. კეკელიძემ გამოაქვეყნა დიდტანიანი წიგნი: «Литургические грузинские памятники в отечественных книгохранилищах и их научное значение» (თბ. 1908, 558 გვ.). ამ გამოკვლევამ ავტორს დამსახურებულად მოუპოვა მაგისტრის სამეცნიერო ხარისხი.

შემდგომ კ. კეკელიძე არაჩვეულებრივი ნაყოფიერებით განაგრძობს დაძაბულ საკვლევაძიებო მუშაობას ქართული ფილოლოგიის ყველაზე უფრო მივიწყებულ უბანზე. მხედველობაში გვაქვს ძველი ქართული ქრისტიანული კულტურის უბანი. კ. კეკელიძე ღრმად და საფუძვლიანად სწავლობს ქართული სიძველეთსაცავების მდიდარ, მაგრამ პირველი დაგროვების სტადიაში მყოფ და თითქმის სრულიად ხელუხლებელ ხელნაწერ ფონდებს. ეკვლევს, იძიებს და ამომწურავი მეცნიერული აპარატურით აქვეყნებს, ცალკე წიგნებისა თუ მონოგრაფიული წერილების სახით, მრავალ შესანიშნავ ძეგლს, რომელთაგან ზოგიერთს, ქრისტიანული კულტურის ისტორიის თვალსაზრისით, მსოფლიო მნიშვნელობა ენიჭება. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია კ. კეკელიძის ორი ნაშრომი:

1. «Симеон Метафраст по грузинским источникам (Киев, 1910 г.), 2. «Иоанн Ксифилин, продолжатель Симеона Метафраста» (СПб. 1912). აღნიშნულმა ნაშრომებმა დიდი სენსაცია გამოიწვიეს შესაფერ სამეცნიერო წრეებში. საქმე ისაა, რომ კ. კეკელიძეს ბედნიერი შემთხვევა მიეცა ქართულ მასალებში აღმოეჩინა და საჭირო კომენტარიებით გამოექვეყნებინა ბიზანტიური მწერლობის მანამდის უცნობი პირველხარისხოვანი წყაროები აგიოგრაფიული ლიტერატურის ისტორიიდან. აკად. ლატიშევმა კ. კეკელიძის ნაშრომს იოვანე ქსიფილინოსის შესახებ უწოდა «Откровение в истории византийской литературы» (Доклады Академии Наук за 1912 г.).

შემდგომაც კ. კეკელიძის არა ერთხელ უპოვნია და გამოუქვეყნებია დედნებით უცნობი ბიზანტიური მწერლობის საყურადღებო ძეგლები. საერთოდ კ. კეკელიძის კვლევა-ძიებითს მუშაობას ძველი ქრისტიანული წერილობითი კულტურის ნაზით ყოველთვის ჰქონდა და აქვს ფართო დიაპაზონი. ეს მუშაობა არ იფარგლება მარტოოდენ ქართული მწერლობის ასპარეზით, — იგი ითვალისწინებს აგრეთვე როგორც ბიზანტიის, ისე მახლობელი აღმოსავლეთის ქვეყნების ქრისტიანული კულტურის სამყაროს. კ. კეკელიძემ თავისი გამოკვლევებით და ტექსტების პუბლიკაციით უთუოდ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ძველ ქრისტიან ხალხთა კულტურის მეცნიერული შესწავლის ისტორიაში. როგორც ცნობილია, აღმოსავლეთის ქრისტიანული კულტურის შესწავლის თავგამოდებული ენთუზიასტი იყო აკადემიკოსი ნ. მარი. ნ. მარიც დიდად აფასებდა კეკელიძის ღვაწლს, ის ყოველთვის აღტაცებით ხვდებოდა მაშინ ახალგაზრდა ფილოლოგის ყოველ ახალ ნაშრომს, წამახალისებელი რეცენზიებით და საგანგებო წერილობითი წარდგინებით უფრო მეტად უღვივებდა მას კვლევის ინტერესს. აქ მინდა უცვლელად მოვიტანო ერთი ნაწყვეტი აკად. ნ. მარის რეცენზიიდან კ. კეკელიძის მიერ აღმოჩენილ და გამოქვეყნებულ „იერუსალიმის განჩინებაზე": «В городе (Тбилиси), где основание университета считается несвоевременным, ввиду предполагаемой незрелости туземного общества, появляется книга, составленная туземцем, которая особенно живо заставляет сожалеть об отсутствии там университета. Задуман труд, серьезный по отвлеченности темы и по важности новооткрытого текста, проникнутый искренним стремлением к строгой научной трактовке предмета и выполненный автором, хорошо ориентированным как в специальной литературе, так и в разнообразных источниках, дающих ему возможность искусно раз'яснять и комментировать трудные места текста; в труде попутно сделаны существенные поправки принятым в использованных работах утверждениям» («Христианский Восток», I, стр. 14).

ასევე აღფრთოვანებით შეხვდა ნ. მარი „ძველ-ქართული არქიერატიკონის" გამოქვეყნებას. 1915 წელს ნ. მარმა სამეცნიერო აკადემიის დასტურით კ. კეკელიძე მიიწვია ძველი ქართული აგიოგრაფიული ტექსტების გამოცემის მეცნიერ რედაქტორად. ეს ტექსტები მრავალ ტომად უნდა დაბეჭდილიყო. 1918 წელს თბილისში გამოქვეყნდა აგიოგრაფიული ძეგლების, ე. წ. კიმენის პირველი უზარმაზარი ტომი.

ოქტომბრის დიდმა რევოლუციამ და თბილისის, ამჟამად **სტალინის** სახელობის, სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებამ დიდი **გასაქანი** მისცა კ. კეკელიძის სამეცნიერო-კვლევითს და სამეცნიერო-პედაგოგიურ მოღვაწეობას. უნივერსიტეტის დაარსებისთანავე კ. კეკელიძე მიწვეულ იქნა ძველი ქართული მწერლობის კათედრის გამგე პროფესორად. ამ დროიდან კ. კეკელიძე დიდის გატაცებით აგრძელებს, აღრმავებს და აფართოებს თავის საყვარელ კვლევა-ძიებებს. საქმეს. შედარებით მცირე დროის განმავლობაში მან გამოაქვეყნა „ქართული ლიტერატურის ისტორიის" ორი მონუმენტალური ტომი (თბ., 1923, 1924). ეს შრომები წარმოადგენენ კ. კეკელიძის ხანგრძლივი, დაუცხრომელი და თავგამოდებული კვლევითი მუშაობის დაგვირგვინებას. აღნიშნული წიგნებით ავტორმა შეაჯამა, დაასისტემა და მთლიან სამეცნიერო კურსად ჩამოაყალიბა ძველი ქართული მწერლობის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია. რა თქმა უნდა, კ. კეკელიძემ სათანადოდ გამოიყენა მის წინამორბედ და თანამოღვაწე მკვლევართა ყველა მიღწევა ქართული ფილოლოგიის დარგში (შრომები აკად. ბროსეს, პროფ. ცაგარლისა, პროფ. ხახანაშვილისა, აკად. ნ. მარისა, აკად. ივ. ჯავახიშვილისა და სხვ.) მაგრამ ქართული ლიტერატურის ისტორიის ორივე ტომი, მეტადრე და განსაკუთრებით პირველი, უაღრესად ორიგინალურად არის მოფიქრებული და შესრულებული. ავტორის ნაფიქრ-ნააზრი მეტწილად საკუთარი, დამოუკიდებელი კვლევა-ძიებითი მუშაობის ნაყოფია უცილობლად. როგორც ძველი ქართული სასულიერო ლიტერატურის მკვლევარი და სისტემატიკოსი, კ. კეკელიძე შეუდარებელია. კოლოსალურია მისი ერუდიცია და ორიენტირება ძველი ქრისტიანული მსოფლიოს სულიერი კულტურის საკითხებში. ამიტომაც შემთხვევითი როდია, რომ კ. კეკელიძის მრავალი კვლევითი ნაშრომი და მეცნიერული პუბლიკაცია თარგმნილია რუსულ, გერმანულ, ფრანგულ, ინგლისურ და იტალიურ ენებზე. კ. კეკელიძის შესახებ დადებითი, ზოგჯერ აღფრთოვანებული რეცენზიები აქვს გამოქვეყნებული მრავალ გამოჩენილ რუს და უცხოელ მეცნიერს (ლატიშევს, ბენეშევიჩს, დმიტრიევსკის, მარს, პეტერსს, ბაუმშტარკს, ბლეიკს და სხვებს).

უფრო გააღრმავა და გააფართოვა კეკელიძემ საკვლევაძიებო მუშაობა უკანასკნელ წლებში. ამის შედეგად საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების ოცი წლის თავზე გამოვიდა მისი ქართული ლიტერატურის ისტორიის პირველი ტომის მნიშვნელოვნად გადამუშავებული, შევსებული და შესწორებული მეორე გამოცემა. იბეჭდება და ახლო მომავალში გამოქვეყნდება უფრო საფუძვლიანად გადამუშავებული გამოცემა კურსის მეორე ტომისა.

ძველი ქართული სულიერი კულტურის დიდი მცოდნე და ღრმა მკვლევარი პროფ. კ. კეკელიძე დამსახურებულად იქნა არჩეული საქართველოს სამეცნიერო აკადემიის პირველი შემადგენლობის ნამდვილ წევრად. უკვე თეთრად შევერცხლილ, მაგრამ მხნე გულის პატრონ მხცოვან მეცნიერს ამიერიდან უფრო უკეთესი პირობები ექნება შემდგომი მუშაობისთვის. „მინდა ერთხანს კიდევ ვიცოცხლო". სწერდა ამ დღეებში აკადემიკოსი კ. კეკელიძე. ჩვენ კი მას ვუსურვებდით ერთხანს კი არა, დიდხანს სიცოცხლეს ქართული საბჭოთა კულტურის საკეთილდღეოდ.

საქართველოს საკადემია

მაყვალა მრევლიშვილი

თებერვლით შექმნილ სიმღერის ხმებით,
ცოდნის მშენებელთ სამშობლო ისევს,
წლების ნაცარში ჩაფლული ღველფი
ქართულ კერაზე გაღვივდა ისევ;

ხსოვნა გელათის, იყალთოს, გრემის
თანა სდევს ქართულ აკადემიას,
ვერ სძლია მტერმა იმათი ნგრევით
ხალხის გულს, უკვდავ ნაკადებიანს.

ვერ სძლია: მტრისგან ნასროლ ისართან
მყისვე ახალი სიცოცხლე ძგერდა,
ცოდნის წყურვილი უფრო იზარდა
ბრძოლის ულევილ წყურვილთან ერთად

უძლეველ ქვეყნად აღდგენილ ერებს,
მზიურო კუთხევ, უდგეხარ მხარში,
დედი, აჰყავდი, იბედნიერე
და სულ ასეთი მგზნებარე დარჩი!

დედი, თუ მტერმა არ შეგარჩინა
შოთა რუსთველის ხელშენავლები, —
მაინც აგსებდა შენს დაშლილ ბინას
სიმხნე და ძალა იმ წინაპრების,

ვინც გულში სიბრძნის მალულ სალაროს
ნათელ აზრებად აფენდა ეტრატს,
დაწაფებული სინათლის წყაროს
გაითენებდა ღამეებს თეთრად;

ვინც კოხტა ქალმანს ფეხზე იხდიდა
მტევნებით ავსილ საწნახლის ნავთან,
ან მარმარილოს ლოდების ყდიდან
უწყვეტ არშიად ჩუქურთმიებს წნავდა.

ხსოვნა გელათის, იყალთოს, გრემის,
შერჩება ქართულ აკადემიას,
ვერ სძლია მტერმა იმათი ნგრევით
ხალხის გულს, უკვდავ ნაკადებიანს.

თებერვლით შობილ სიმღერის ხმებით
ცოდნის ოსტატებს სამშობლო ისევს,
საუკუნობით წაფლული ღველფი
უქრობ სინათლედ დაგვენთო ისევ.

საქართველოს სსრ აკადემია

კონსტანტინე გამსახურდია

კიდევ ერთს დიდ საქმეთაგანს ჩაეყარა საფუძველი ჩვენს თვალწინ, ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის წყალობით

ჯერ კიდევ სამიოდე ათეული წლის წინად, მაშინდელ საზოგადოებრივ პირობებში, ქართული აკადემიის დაარსების აქმე მიუწდომელ ოცნებად მოსჩანდა.

დავით აღმაშენებლისა და თამარის სახელმწიფომ, რომელიც ოდესღაც ცივილიზაციის ფორპოსტი იყო წინა აზიაში, შეჰქნა თავისი აკადემია საშუალო საუკუნის წყვდიადში.

ამ სახელმწიფოს ჰუმანიტარული ნათლისაგან წარმოსდგა ბოლოს შავთელის, ჩახრუხაძის და რუსთაველის პოეზიის დიდი გენია, გიორგი მთაწმინდელის, პეტრიწონელის, გიორგი მერჩულის, დავითისა და თამარის ისტორიკოსების ბრწყინვალე პროზა.

მერმე ის იყო ხალხების დიდმა აღრევამ, დაუსრულებელმა ინვაზიებმა გადათქერეს დიდი კულტურული ცენტრები: ტფილისი, იყალთო, ახისი, ბოლოს შემუსრეს კონსტანტინოპოლი, დიდი აკვანი იმ დროინდელი ქრისტიანული კულტურისა.

ბიზანტიელების, ქართველებისა და სომხების ნაციონალურმა ენერგიამ ვერ იკმარა ალპ-არსლანების, თოღრულ-ბეგების, ჯალალ-ედდინებისა და ჩინგისხანების მეთაურობით აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ დაძრული ურდოების შესაჩერებლად, დასავლეთი ევროპა დაიბნა, ევროპის ავანტურისტული არისტოკრატია მცირე ხანს შველოდა ბიზანტიას სელჩუკიანთა წინააღმდეგ ბრძოლაში, მაგრამ რელიგიური ფანატიზმის წყალობით ევროპელები თავათაც შეეცადნენ ბიზანტიის ღამხობას; ამას თან მიჰყვა საქართველოს და სომხეთის გაანადგურება, ამ სახელმწიფოების ნანგრევების ქვეშ მოექცა ამ ორი ქვეყნის შესანიშნავი ხეროთმოძღვრება, მხატვრობა და მწერლობა.

ამ დიდი კატასტროფის წყალობით მრავალი საუკუნის მანძილზე პროგრესიულ დეგრადაციას განიცდიდა ქართული კულტურაც.

ჯერ კიდევ ჩემი თაობის ხსოვნაში ისე დაჯნიდა საქართველო, რომ ერთადერთი საქველმომქმედო საზოგადოება ღა ბეუტავდა, იგი ავრცელებდა წერაკითხვასა და რამდენიმე ათეულ ქართულ წიგნს.

აღსრულდა ა. ცაგარლის, თ. ჟორდანიას, ი. ჯავახიშვილის, მ. ჯანაშვილის და ქართული მეცნიერებისათვის სხვა თავდადებულთა ოცნება: თბილისში დაარსდა ქართული აკადემია.

სამკალი ფრიადია და განუზომელი.

აკადემიის მუშაობა ასპარეზს გაუფართოებს ქართულ მწერლობას.

დიდის მასშტაბით შეისწავლიან ქართულ ენას, რომელიც, აკად. ნ. მარის თქმის არ იყოს, უმდიდრესი და უხუცესი ენათაგანია, ისეთივე დიდი და დიადი, როგორიც იყვნენ ოდესღაც ბერძნული, არაბული და ლათინური.

მიუხედავად ნ. მარის, ა. ცაგარლის, მ. ფ. ბროსსეს და ივ. ჯავახიშვილის მიერ აღზრდილ მეცნიერული კადრების დიდი მუშაობისა, ქართული ენა თითქმის შეუსწავლელია დღემდის. გამოსაცემია რამდენიმე ათასი ძეგლი, გასაშიფრავია მრავალი წარწერანი ჩვენი უძველესი ხეროთმოძღვრების ძეგლებზე, გამოუცემელია ჩვენი შესანიშნავი ჰაგიოგრაფიული მწერლობა. შეუსწავლელია ქართული ენის მრავალსახიანი დიალექტური განშტებანი, დაუდგენელია ეტაპები ქართული ენის განვითარებისა, გამოსარკვევია დიალექტების ზემოქმედება ქართულზე და პირუკუ.

არ მოგვეპოება მეცნიერული ლექსიკონები დიალექტებისა და ენაკავებისა, არა მარტო დიალექტებისა, არც ქართული ისტორიული, არც თანამედროვე დიდი ლექსიკონები, დაუდგენელია ახალი სალიტერატურო ქართულის ნორმები (ამ შემთხვევაში არ ვგულისხმობ იმ ნაჩქარევ წინასწარ მუშაობას, რომელიც ჩაატარა სატერმინოლოგიო კომისიამ. მრავალი დებულება ამ ნამუშევარში შესამოწმებელია და კვლავ გადასასინჯი) ამას ყოველივეს ისეთის მასშტაბით შეასრულებს ალბათ ქართული აკადემია, როგორც ეს თავის დროზე გააკეთეს საფრანგეთის, პრუსიისა და რუსეთის აკადემიებმა.

O

ჩვენი ქვეყნის გეოგრაფიული რელიეფის ნაირსხვაობის, უცხოური ენების მრავალგვარი ზედგავლენების მეოხებით საქართველოს ტერიტორიაზე ისეთი სხვაობანი არსებობს თვით ცალკეულ დიალექტებს შორის, თითქმის ყოველ ორმოც კილომეტრზე სხვადა სხვა სახელწოდებანი არსებობს როგორც ბუნების მოვლენებისა, ისე სამეურნეო ინვენტარისა. მონოლიტური მთლიანობა არ მოეპოება თვით ქართლურს, მესხურს, იმერულს და გურულ დიალექტებს.

უბრალო მაგალითიც კი კმარა: ურმის, წისქვილის, გუთნის ან აჩაჩის შესატყვისები სხვა და სხვა გვარია ზემო და ქვემო ქართლში, ზემო და ქვემო იმერეთში, კახეთსა და ხევსა და საინგილოში, იგივე ითქმის რაჭის, თუშეთის, ხევსურეთისა და ფშავეთის გამო.

მეცნიერულად შესწავლა სჭირდება ჰანურ-მეგრულსა და სვანურ-წოვა თუშურ დიალექტებს. დიდი ინკაზიების მეოხებით, ქართული სახელმწიფოის და ქართული სიტყვიერების მრავალი ძეგლის დაღუპვის გამო, ქართულ ენაში ისეთი დიდი ხარვეზები გაჩნდა საუკუნეთა მანძილზე, როცა სხვა დიდი ენები პროგრესიულად იზრდებოდნენ, რუსთაველისა და მერჩულის ენა ისე დაიშრტა ჯერ კიდევ მე 18-19 საუკუნეთა ზღურბლზე, რომ ქართული ენის სიტყვიერი ინვენტარი არა მარტო დიდი ქალაქის ყოფის, არამედ სოფლური იდილიების აღსაწერად — ძლივს კმაროდა. ქართული ტომების ფოლკლორისა და ქართული დიალექტების ღრმა შესწავლა უთუოდ ხელს შეუწყობს კვლავ აღდგენას იმ სიდიადისას, რომლითაც ოდესღაც აღტაცებული იყო „ქებაჲ დიდებულისა ქართულისა ენისაჲს" ავტორი და ჩვენი დროის უბრწყინვალესი ფილოლოგი აკად. მარი.

ამ დიდ საქმესაც აკადემია გააკეთებს ალბათ.

შესწავლილი იქნება ქართული ენის მეტამორფოზის ისტორია და გამოკვლევენ თუ როგორ გაჩანაგდა საუკუნეთა მანძილზე რუსთაველის, პეტრიწის და მერჩულის ენა, რომელიც თავის დროზე ახერხებდა უღრმესი ფილოსოფიური კონცეპციების, უშესანიშნავესი ცივილიზაციური ყოფის და უდიდესი, უსათუთესი ემოციების გადმოცემას საკუთარის სიტყვიერი ინვენტარით.

ქართული ენა იზრდებოდა და ვითარდებოდა ოდესღაც ისეთი დიდი და შესანიშნავი ენების ტრადიციებზე, როგორიც იყვნენ ფარსული, ბერძნული და არაბული, ხოლო მე-14 საუკუნიდან ქართულ ენას სახელმწიფური ფუნქციები წაართვეს ნახევრად ველური, ელი ტომების ენებმა, რომელთა სიტყვიერი მასალა ომს, ჯოგს, ქარავანს, ცხენსა და მათრახს არ გასცილებია, რადგან ეს ხალხები მოხეტიალე მწყემსები იყვნენ, რომელთაც საქართველოს სომხეთისა და ბიზანტიის ქალაქები და სამრეწველო ცენტრები დაანგრიეს, მაგრამ მათი ბადალი თავათ ვერ შეჰქმნეს. მათვე დაღუპეს ქართული, სომხური და ბიზანტიური ფილოსოფიის, მწერლობისა და მხატვრობის შესანიშნავი ძეგლები ამ ენებიდან შემორჩენილი ბალასტიდან უნდა გაიწმინდოს ქართული ენა.

საქართველოს სსრ-ის აკადემიამ უნდა დაასრულოს ნიკო მარისა და ივ. ჯავახიშვილის ინიციატივა კავკასიოლოგიის ასპარეზზე. აკადემიის ისტორიული ამოცანა იქნება როგორც წინაზიის, ისე კავკასიის მთიანეთის ენებისა და ენაკავების, მათი ფოლკლორისა და ისტორიის შესწავლის საქმე.

O

ჩვენი ქვეყნის უცნაურად დიფერენცირებული რელიეფისა და კლიმატის ნაირსხვაობანი უდიდეს დაბრკოლებებს უქმნიან ყველას ვინც კი ჩვენი ბუნების აღწერას და მხატვრულად ასახვას მოინდომებს. თანამედროვე საქართველოს შედარებით მცირე მოცულობის ტერიტორიაზე ხვდებიან ურთიერთს ალპური, სუბალპიური, ზონები. ურთიერთისაგან განსხვავებული ფლორა და ფაუნაა ზემო და ქვემო ქართლის, ზემო და ქვემო იმერეთის ზეგანებისა, კახეთის, გურიისა და სამეგრელოს კაპანებსა და ჭაობებში.

ხევსურეთის, ხევის, ოსეთის, რაჭის, სვანეთისა და აფხაზეთის მთიანეთშიაც განსხვავებული ნადირები ბინადრობენ.

ჯერ ჯერობით სრულიად ნორჩი მეცნიერებაა ჩვენში ბოტანიკა, ზოოლოგია და ნიადაგთმცოდნეობა, არ მოგვეპოვება ელემენტარული ლექსიკონები და ცნობარები ჩვენი ქვეყნის მრავალფეროვანი ველის ყვავილებისა, მწერებისა, ქვეწარმავალთა, ჩვენს მდინარეებში ბინადარი თევზების შესატყვისებისა.

მეცნიერულად შეუსწავლელია ჩვენი მდინარეების ქცევა და ბუნება, ჩვენი მინერალების, ჩვენი ქვების ბუნება და სახელწოდება.

იგივე ითქმის გეოგრაფიული მეცნიერების **გამო. ვახუშტი ბატონიშვილის** მიერ დაწყებულ დიდ საქმეს ჯერაც არ გამოჩენია ღირსეული მემკვიდრეები.

შეუსწავლელია და დაუდგენელი ჩვენი ხეროთმოძღვრების უბრწყინვალესი ძეგლების აგებისა და გადაკეთების თარიღები (თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ზოგიერთი მეცნიერის მიერ წარმოდგენილ ჰიპოტეზებს). მათი სტილი, დაუდგენელია მათი ამშენებელთა და ოსტატთა ვინაობანი, ჯერაც არ დასრულებულა ჩვენი ფრესკების ფოტოგრაფირება, უფრო მეტს ვიტყოდი: ჯერაც არაა კატალოგიზირებული ჩვენს ადმინისტრატიულ საზღვრებში დარჩენილი ძეგლები სასულიერო და საერო ხეროთმოძღვრებისა.

მხოლოდ უცხოელ მოგზაურთა მემუარებში აღნუსხულია ზოგ-ზოგან ჩვენი სამოქალაქო ხეროთმოძღვრების ძეგლები.

უდიდესი მუშაობაა საჭირო ქართული ისტორიოგრაფიის, პალეოგრაფიის, არქეოლოგიის დარგში.

ის დიდი მემკვიდრეობა, რომელიც ვახტანგ მე-6-მ. ვახუშტი ბატონიშვილმა, მ. ფ. ბროსსემ, თ. ჟორდანიამ, დ. ბაქრაძემ, ა. ცაგარელმა, ნიკო მარმა და ივ. ჯავახიშვილმა დაგვიტოვეს, ჯერაც არ მოასწავებს იმას რომ ქართველ ერს მოეპოვებოდეს სისტემატური ისტორია იმ დიდი ბრძოლებისა და შემოქმედებისა, რომელიც შეუსრულებია მას ორათასზე მეტი ხნის მანძილზე.

ეს არც ისე გასაკვირველია.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდის რამდენიმე თავდადებული კაცის სარისკო საქმე იყო როგორც ქართული ისტორიის, ისე ქართული ენის საქმე, ეს ყოველივე მოკლებული იყო უმთავრესს — სახელმწიფურ მზრუნველობას.

ქართული ისტორიოგრაფიისა და დიპლომატიკის თვალსაზრისით უნდა შესწავლილ იქნას ირანის, კასპიის გადაღმა ქვეყნების, ბიზანტიის, თურქეთის, საფრანგეთისა და იტალიის არქივები, არქივები ქაირისა, სინას მთისა და იერუსალიმისა, ვენეციისა და რომის, პალერმისი და მომეტებულის გულმოდგინებით ვატიკანის საგარეო დეპარტამენტის საბუთები.

რაც სინას მთაზე მოკლე ხნით ჩასულმა ნ. მარმა და ივ. ჯავახიშვილმა აღმოაჩინეს, ეს იმას მოწმობს, რომ სხვაგან და სხვა ქვეყნების მუზეუმებსა და არქივებში შესაძლოა მრავალი საგულისხმო დოკუმენტები აღმოჩნდეს.

უკანასკნელ წლებში წალკასა და მცხეთაში აღმოჩენილი სამარხებიც იმის მომასწავებელია თუ რა დიდი სიურპრიზები მოგველის დმანისის, ბოლნისის, იყალთოს, გრემის, გელათის, გეგუთის, ბედიის, ნაქალაქევის, ცხუმის, ზარზმის, ვარძიის აკლდამების გაჩხრეკისას.

ქართულად უნდა გამოიცეს ისეთი ქრონიკები და დიპლომატიური დოკუმენტები ირანის, მონღოლეთის, სომხეთის, თურქეთის, ბიზანტიის წარსულიდან რომელნიც უშუალოდ ეხებიან ჩვენს წარსულს, თუნდაც ისეთის მასშტაბით როგორც ეს გააკეთეს გასულ საუკუნეში ჩვენმა მიზობლებმა სომხებმა (ვგულისხმობ ვენეციის სომხურ გამომცემლობას).

პერმანენტულმა შემოსევებმა ისე გაანადგურეს ჩვენი მატერიალური კულტურისა და ისტორიის ძეგლები, რომ ქართველი ისტორიკოსების განკარგულებაშია მხოლოდ ის ფრაგმენტები, რომელნიც შემორჩენილია ე. წ. ქართლის ცხოვ-

(დასასრული იხ. მე-4 გვ.

საქართველოს სსრ სამეცნიერო და კულტურული მშენებლობის მოწინავე მუშაკთა დაჯილდოება

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის ოცი წლის იუბილესთან დაკავშირებით, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით, დაჯილდოვებულ იქნენ საქართველოს სსრ სამეცნიერო და კულტურული მშენებლობის მოწინავე მუშაკები. საქართველოს სსრ მეცნიერებისა და ტექნიკის დამსახურებული მოღვაწის წოდება მიენიჭა გ. კ. გედევანიშვილს, ნ. დ. გვარამაძეს, ვ. ი. გნედოვსკის, ა. ი. დიდებულიძეს, კ. ს. ზავრიევს, გ. მ. მუხაძეს, გ. ა. წულუკიძეს.

ოცდასამ თვალსაჩინო საბჭოთა მეცნიერს მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.

საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის წოდება მიენიჭა: ი. ს. ალიხანიანს, დ. ი. ანდღულაძეს, ა. კ. ბეროიანს, ე. ლ. გვარამაძეს, ნ. გ. ვაჩნაძეს, ე. ა. ვრონსკის, ა. ა. თაყაიშვილს, ა. ი. ინაშვილს, დ. გ. მუავიას, ვ. ა. ნინიძეს, ე. ტ. სოხაძეს, პ. ი. ფრანგიშვილს, ნ. გ. ქუმსიაშვილს, ო. ა. შულგინას, ნ. გ. ჯავახიშვილს.

საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის, წოდება მიენიჭა: თ. გ. აბაკელიას, შ. ი. აზმაიფარაშვილს, ა. მ. ბალანჩივაძეს, ა. ი. გველესიანს, ი. რ. გოკიელს, ნ. ა. გოძიაშვილს, ვ. დ. გუდიაშვილს, ს. ვ. დოლიძეს, კ. ნ. ვაისერმანს, ი. ა. ვეფხვაძეს, ა. დ. ვირსალაძეს, შ. მ. თაქთაქიშვილს, მ. ი. თოიძეს, ა. ი. თუფლაშვილს, მ. ლ. კავსაძეს, ს. ი. კაკაბაძეს, ს. გ. კაპანაკიანს, გ. ბ. კილაძეს, ვ. პ. ყუშიტაშვილს, გ. მ. ლაღიძეს, გ. ი. მიქელაძეს, შ. მ. მშველიძეს, თ. მ. რადოლინს, გ. რ. როსებას (ბაღალოშვილს), მ. რ. რუსლანოვს, მ. ი. ტადეს, პ. პ. ფალიაშვილს, ა. ა. ფარცხალაძეს, ა. მ. ფოცხვერაშვილს, ე. გ. ქიქოძეს, ა. გ. ციმაკურიძეს, ს. ფ. ჭელიძეს, მ. ე. ჭიაურელს.

საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტის წოდება მიენიჭა: ნ. ს. ალექსი-მესხიშვილს, პ. ვ. ამირანაშვილს, გ. ვ. ბარხუდაროვს, მ. ბ. ბაუერს, ე. ლ. ბოგოლეპოვას, დ. ა. გამრეკელს, ე. ა. გოსტენინას, ნ. ა. ელიოზიშვილს, გ. ი. ვენაძეს, რ. ღ. თაგიევას, თ. ნ. თვალიაშვილს, თ. ი. თუშიშვილს, ა. თ. ივერიელ-მატარაძეს, ლ. შ. კასლანიას, ნ. ნ. კუპრაშვილს, ვ. კ. ლიტვინენკოს, ა. ა. ლოლუას, მ. პ. მოჯორიანს, მ. ნ. ნაკაშიძეს, გ. ე. სარჩიმელიძეს, მ. მ. ქილარჯიშვილს, გ. ა. ქურხულს, მ. გ. ყვარელაშვილს, თ. დ. შარატა-დოლიძეს, ვ. ე. შარაშიძეს, მ. ს. ჩიხლაძეს, ნ. ა. ცომაიას, ნ. ვ. ხარაძეს, ს. ი. ხურციძეს.

საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებლის წოდება მიენიჭა 139 მასწავლებელს.

საქართველოს სსრ დამსახურებული ექიმის წოდება მიენიჭა 109 ექიმს.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სპეციალური სიგელით დაჯილდოვებულ იქნა 129 კაცი.

ახალი წიგნები

„ქართული ჟურნალისტიკა"

წახელგამმა გამოსცა პაატა გუგუშვილის წიგნი „ქართული ჟურნალისტიკა (მასალები საზოგადოებრივი აზრის ისტორიისათვის)". წიგნი წარმოადგენს ქართული ჟურნალისტიკის ისტორიის მასალის სისტემაში მოყვანას პირველ ცდას.

წიგნი შესდგება სამ ნაწილისაგან. პირველ ნაწილში გარჩეულია „საქართველოს გაზეთი", „თბილისის უწყებანი", „სალიტერატურონი ნაწილნი თბილისის უწყებათანი", „კავკასიის მხარეთა უწყებანი" და სხვ.

მეორე ნაწილი შეიცავს ჟურნალ „ცისკარის" მიმოხილვას. აქ მოცემულია ჟურნალის საერთო დახასიათება და „ქართული საზოგადოებრიობა „ცისკარში".

წიგნის მესამე ნაწილში ფართოდ არის გარჩეული ილია ჭავჭავაძის „საქართველოს მოამბე".

„აჭარის ხალხური სიტყვიერება"

აჭარის სამხარეთმცოდნეო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი მეტად ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა აჭარის ხალხური შემოქმედების ნიმუშების შეკრებისა და დამუშავების საქმეში. ამ ინსტიტუტის მეცნიერმა თანამშრომელმა ჯემალ ნოლაიდელმა აჭარის ხალხური სიტყვიერების მრავალი თვალსაჩინო ნიმუში შეჰკრიბა. ამ რამდენიმე წლის წინად გამოიცა ამ მასალის პირველი კრებული. აჭარის სახელმწიფო გამომცემლობამ ამ დღეებში გამოსცა მასალის მეორე კრებული.

კრებულში დაბეჭდილია 32 ზღაპარი, 12 არაკი და 12 ხალხური ლექსი. გარდა ამისა, კრებულში მოთავსებულია შელოცვები, ანდაზები და გამოცანები.

წიგნს წამძღვარებული აქვს ჯემალ ნოლაიდელის წერილი აჭარული ფოლკლორის შესახებ. წიგნს დართული აქვს მისივე შენიშვნები და ვრცელი ლექსიკონი.

კრებული გამოცემულია გ. ნიორაძის redakciით.

წიგნი გაფორმებულია მხატვარ მ. ჩარგეიშვილის მიერ და ღირს 15 მ. და 70 კაპ.

„ხოგაის მინდია" უკრაინულად

ჟურნალ „რადიანსკაია უკრაინას" უკანასკნელ ნომერში დაბეჭდილია კონსტანტინე გამსახურდიას ნოველა „ხოგაის მინდია".

საქართველოს სსრ აკადემია

(დასასრული)

რების, თედო ჯორდანიას მიერ გამოცემულ ქრონიკებსა და საქართველოს სიძველეთა სახით.

ჯერაც წყვდიადით მოცულია ჩვენი ხალხის წარსული ცხოვრების ყოფითი მხარეები, ქართული სახელმწიფოს, სამეფო კარის, ჯარის, ომის წესები, ქალაქის, მრეწველობის, მისვლა-მოსვლის, ჩაცმა-დახურვის, ჭამა-სმის, საყოფაცხოვრებო ტრადიციების ვითარებანი და დიტალები, დეტალები, რომელნიც ყველაზე მეტად ესაჭიროება მწერალს, გარდასული ცხოვრების მხატვრული სურათის აღმდგენელს.

ამ რამდენიმე ათეული წლის წინად ერთმა ისტორიკოსმა ერთ აზნაურის სახლიდან გამოხვეტილ ნაგავში იპოვნა უძვირფასესი ფრაგმენტები „ხელმწიფის კარის გარიგებისა".

ყოველად შეუძლებელია კიდევ არ აღმოჩნდეს ჩვენი დიდი და ხანგრძლივი წარსულის სხვა ძეგლები როგორც ჩვენში ისე სხვაგან, როცა ჩვენი აკადემია შეამზადებს და გაზრდის სათანადო კადრებს მეცნიერულს.

აკადემიამ აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოს სოციალისტური მშენებლობის დიად საქმეში. ჩვენი მეურნეობის რაციონალიზირება, ჩვენი მდინარეების ენერგიის გამოყენება, ახალი და ახალი კულტურების გავრცელების და მოშენების საქმენი, ჩვენი ქვეყნის ლითონების აღმოჩენა და გამოვლინება, ირიგაციის, სატყეო მეურნეობის, საქონლის ჯიშების გაუმჯობესებისა და სელექციის საკითხები და სხვა მისთანანი მოითხოვენ მეცნიერულ თაოსნობას აკადემიისას.

○

რადგანაც ქართული ისტორიული მეცნიერების საკვლევი ეტაპი მოთავებული არ იყო, თვით ისეთმა დიდმა მეცნიერმა, როგორც იყო აკადემიკოსი კ. ჯავახიშვილი, ვერ მოგვცა მთლიანი ისტორია საქართველოსი დასაწყისიდან ჩვენ დრომდის, რამდენადაც ისტორია მარტო ფაქტების განრიგებისა და მეფეთა ცვლის აღნუსხვა როდია, საჭიროა ერთი მონუმენტალური ისტორია ქართველი ხალხის ბრძოლებისა და მისი შემოქმედებისა, რომელშიაც დიდი პერსპექტივების თვალსაზრისით მიმოხილული იქნება ჩვენი ისტორია მსოფლიო ისტორიის მთავარ ეტაპებთან შეთანაბრებით.

ყოველი ეტაპი ჩვენი ისტორიისა მეცნიერული სიზუსტით არ იქნება შესწავლილი და აღდგენილი, მანამდე, ვიდრე არ მოთავდება ფაქტოლოგიური მხარეების დადგენა, მათი დადგენა არა მარტო იმ ცნობების მიხედვით, რომელნიც ქართველ ეამთაღმწერელთა და მემატიანეთაგან შემოგვრჩენია, არამედ ჩვენი მეზობელი ხალხების ისტორიულ მემკვიდრეობიდან იქნება ამოკრებილი და ქართულად გამოქვეყნებული.

რამდენადაც საქართველოს ტერიტორია დიდი ხიდი იყო აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ხალხების ექსპანსიებისა, ჩვენს მიწაზე პერმანენტულად ეხლებოდნენ ურთიერთს მაჰმადიანიზმი და ქრისტიანიზმი, ქრისტიანიზმი და ისლამი, ირანის, რომის, ბიზანტიის, სარკინოზებისა და სელჩუკიანების, მონღოლებისა და ურუმების სახელმწიფური ორგანოები. ჩვენს ქვეყანაში ხვდებოდნენ ერთმანეთს გამოვლენანი ანტიური, რაფინირებული კულტურებისა და ზნენი და ჩვეულნი, ნომადური, ველური ტომებისა.

ეს გარემოება უდიდეს დაბრკოლებებს უქმნის ჩვენი წარსულის მეცნიერულ ისტორიასა და აღმწერელს.

როცა მწერალი თავის თანამედროვე ეპოქას აშუქებს, იგი მომავლის ისტორიკოსს უნათებს გზას, ხოლო როცა იგი წარსულს მიუბრუნდება, მაშინ ისტორიკოსს, არქეოლოგს და ეთნოგრაფს მუშაობა ხდება მისი შემოქმედების წინამძღვარად.

აკადემიის მუშაობა ამ მხრითაც ფრიად საგულისხმო ფაქტორი იქნება ქართული დიდი ლიტერატურის აღორძინებისა და შექმნის საქმეში.

ეფემია მესხი

28 თებერვალს, დილის 10 საათზე, გარდაიცვალა ქართული თეატრის თვალსაჩინო მოღვაწე, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ეფემია სიმონის ასული მესხი. ეფემია მესხი ამ ოჯახიდან იყო, რომელმაც ქართულ ხელოვნებას შესძინა ისეთი ადამიანები, როგორიც იყვნენ კოტე, სერგეი და დავით მესხები.

ეფემია მესხი დაიბადა 1862 წელს ქალაქ ქუთაისში. იგი აღიზარდა დიდ

ქართველ მწერალთა წრეში. ამ მწერლებისაგან იყო იგი შთაგონებული და მათი ზეგავლენით გაიმსჭვალა მაღალი მოქალაქეობრივი, მებრძოლი სულით. ეფემიას ბავშვობიდან შეუყვარდა თეატრი.

1882 წლის 13 იანვარს ე. მესხმა პირველად შესდგა ფეხი პროფესიული თეატრის სცენაზე თბილისში. „პარიზელ ბიჭში" მან შეასრულა ლუიზას როლი და ფართო საზოგადოების ყურადღება მიიპყრო განცდის არაჩვეულებრივი ძალით და წარმოსახვის საოცარი ნიჭით. ამის შემდეგ იგი თანდათან იპყრობდა სცენიური ხელოვნების სიმაღლეებს. ეფემია მესხის აქტიორულმა ნიჭმა განსაკუთრებული სარბიელი ჰპოვა 80-90-იან წლებში ქუთაისის თეატრის სცენაზე. ამ დროს ქუთაისის თეატრს ხელმძღვანელობდა კოტე მესხი. გამოცდილი ოსტატის დახმარებით ეფემია მესხმა ქართულ თეატრს შესძინა სრულიად ახალი საღიები. რამდენიმე ათეული წლების მანძილზე იგი დრამატიული როლების შესანიშნავ შემსრულებლად ითვლებოდა.

ეფემია მესხის რეპერტუარი მრავალფეროვანი იყო. მან შექმნა სახეების მთელი გალერეა. რომლითაც ყოველთვის იამაყებს ქართული თეატრის ისტორია. მის მიერ შესრულებულ როლებში განსაკუთრებით გამოირჩევიან: თამარ ცბიერი („თამარ ცბიერი"), მარიამი („ბაგრატ მეოთხე"), ტურფა („პატარა კახი"), დარეჯან („ლევან ბატონიშვილი"), მარგარიტა გოტიე („მარგარიტა გოტიე"), ოფელია („ჰამლეტი"), დეზდემონა („ოტელო"), ჰენრიეტა („ორი ობოლი"), ლუიზა („პარიზელი ბიჭი"), ამალია („ყაჩაღები"), მედეა, ტრილბი და მრავალი სხვა.

ამ როლების შესრულების დროს ეფემია მესხი მაყურებლის დიდი ყურადღებით სარგებლობდა. სულ მოკლე ხანში იგი მაყურებელთა უსაყვარლეს მსახიობად გადაიქცა. ყოველ მის გამოსვლას აღფრთოვანებულ ტაშით ხვდებოდნენ.

იმდენად წარჩინებული იყო მისი თამაში, რომ იმ ხანებში თბილისში საგასტროლოდ მოწვეულმა ქუთაისის თეატრის წარმოდგენებმა დიდი გამოხმაურება ჰპოვეს. პრესა ხაზგასმით აღნიშნავდა ეფემია მესხის განსაკუთრებულ ნიჭს. მარგარიტა გოტიეს როლის შესრულებაზე აღფრთოვანებით სწერდნენ გიორგი წერეთელი და ილია ხონელი. ამის შემდეგ ეფემია მესხი მუშაობას განაგრძობდა თბილისის ქართული თეატრის სცენაზე. განსვენებულს დიდი ღვაწლი მიუძღვის ბაქოს ქართული თეატრის შექმნაშიც. იქ იგი რამდენიმე წლის განმავლობაში ეწეოდა დიდ შემოქმედებითს მუშაობას.

ეფემია მესხის სასცენო მოღვაწეობა ჯეროვანად მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს დაფასდა. 1922 წელს 40 წლის სასცენო მოღვაწეობის შესრულების გამო საბჭოთა საქართველოს მთავრობამ ეფემია მესხს რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტის სახელწოდება მიანიჭა.

ეფემია მესხმა დასტოვა მემუარები, რომელშიაც აღწერილია მისი თეატრალური მოღვაწეობა 40 წლის მანძილზე. ეს მემუარები დიდ საგანძურს წარმოადგენენ ქართული თეატრის ისტორიისათვის, იმავე დროს იგი შესანიშნავი მასალაა ახალი თეატრალური კადრების აღზრდის საქმეში.

ეფემია მესხის ცხედარი დაკრძალულ იქნა 2 მარტს ხელოვნების მოღვაწეთა პანთეონში, ვაკის ახალ საფლაოზე.

მზადება მ. ლერმონტოვის საიუბილეო დღეებისათვის

მიმდინარე წლის 28 ივნისს სრულდება 100 წელიწადი მ. ლერმონტოვის გარდაცვალებიდან. ამ საიუბილეო დღეებისათვის საქართველოს ლიტერატურული ორგანიზაციები კარგა ხანია ემზადებიან. ითარგმნება პოეტის რჩეული ნაწარმოებები.

5 მარტს შესდგა მ. ლერმონტოვის საიუბილეო რესპუბლიკური კომიტეტის სხდომა. სხდომას დაესწრნენ მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის პ.-მდ. მდივანი ირ. აბაშიძე აკად. გ. ახვლედიანი, განათლების სახ. კომისარი გ. კიკნაძე, საქართველოს კომკავშირის ც. კ-ის მდივანი ა. მირცხულავა, აკად. ს. ჯანაშია, პოეტები კ. ჭიჭინაძე, ს. ჩიქოვანი და გ. ლეონიძე, სახ. უნივერსიტეტის რექტორი დ. ყიფშიძე, მწერლები ლ. ქიაჩელი და გ. ქიქოძე, არ. გიგოშვილი, ვ. მიქაძე.

კომიტეტის სხდომაზე მოსმენილ იქნა კომიტეტის თავმჯდომარის ირაკლი აბაშიძის მოხსენება საიუბილეო თარიღის აღნიშვნის შესახებ.

კომიტეტმა მიიღო მთელი რიგი ღონისძიებანი რომელთა მეოხებითაც უზრუნველყოფილი იქნება ამ დიდი პოეტის საიუბილეო დღეების ღირსშესანიშნავად ჩატარება.

გამომცემლობა „ფედერაცია" გამოსცემს კონსტანტინე ჭიჭინაძის მიერ თარგმნილ „დემონს". წიგნი გაფორმებული იქნება ლადო გუდიაშვილის მიერ. „ფედერაციავე" გამოსცემს „ჩვენი დროის გმირებს" (გერონტი ქიქოძის თარგმანი). სტალინის სახელობის უნივერსიტეტის გამომცემლობა ბეჭდავს ლერმონტოვის რჩეულ ლექსებსა და პოემებს.

საიუბილეო კომიტეტმა აუცილებელ საჭიროებად ჩასთვალა ლერმონტოვის რჩეული ნაწერების მასობრივი ტირაჟით გამოცემა. ამ გამოცემისათვის საუკეთესო თარგმანების შესარჩევად გამოიყო კომისია გ. ახვლედიანის, კ. ჭიჭინაძის და ს. ჩიქოვანის შემადგენლობით.

საიუბილეო დღეებისათვის გამოვა პოეტის პოპულარული ბიოგრაფია, რომლის დაწერაც მინდობილი აქვს ლევან ასათიანს.

სასურველად იქნა ცნობილი ლერმოხტოვისადმი მიძღვნილი კრებულის გამოცემა. ამ საკითხის დამუშავება დაევალა დ. ყიფშიძეს, გ. ლეონიძეს და ს. ჯანაშიას.

საქართველოს ლიტერატურულ მუზეუმს დაევალა ლერმონტოვისადმი მიძღვნილი გამოფენის მოწყობა. გამოფენის თემატიური გეგმის შედგენა და კომიტეტის შემდეგ სხდომაზე წარმოდგენა დაევალა ამხ. ირ. აბაშიძესა და გიორგი ლეონიძეს.

საიუბილეო დღეებში მსხვილ ფაბრიკა-ქარხნებსა და კოლმეურნეობებში მოეწყობა მოხსენებები პოეტის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ. ამ მოხსენებების ჩატარება მიენდო საქართველოს მწერალთა კავშირს.

თბილისის სახ. უნივერსიტეტის ფილოლოგიურ ფაკულტეტს დაევალა საიუბილეო დღეებში მოაწყოს მ. ლერმონტოვისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია.

თბილისის კინო-სტუდიას დაევალა, გამოუშვას მოკლე-მეტრაჟიანი ფილმი „ლერმონტოვი საქართველოში". ამ თემაზე სცენარის დაწერა მინდობილი აქვს გ. ლეონიძეს.

საქართველოს სსრ სახკომსაბჭოს წინაშე აღიძრა შუამდგომლობა დაიდგას თბილისში პოეტის ბიუსტი.

იმ სახლებს, სადაც საქართველოში ყოფნის დროს ცხოვრობდა ლერმონტოვი, მემორიალურ დაფებს მიაკრავენ.

ლერმონტოვის საიუბილეო კომიტეტის მორიგი კრება დანიშნულია 10 მარტისათვის.

მხატვრული ლიტერატურის პროპაგანდის ბიურო

სსრკ საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის დადგენილებით, მწერალთა კავშირთან ჩამოყალიბდა მხატვრული ლიტერატურის პროპაგანდის ბიურო. ამ დადგენილების საფუძველზე, ეს ბიურო უნდა გადაიქცეს მხატვრული ლიტერატურის საუკეთესო ნაწარმოებებისა და ცალკეულ მწერალთა შემოქმედების პროპაგანდის ნამდვილ ცენტრად. მან უნდა მოაწყოს ფართო პოპულარიზაცია საბჭოთა მხატვრული ლიტერატურის ცალკე პრობლემებისა, მოაწყოს ამ პრობლემების გარშემო მოხსენებები და დისკუსიები.

სსრკ მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმმა გამოჰყო მწერალთა საბჭო, რომელსაც დაევალა სისტემატურად თვალყური ადევნოს მუშაობას მხატვრული ლიტერატურის პროპაგანდის დარგში.

საბჭოს შემადგენლობაში გამოყოფილი არიან: ვ. ლებედევ-კუმაჩი (თავმჯდომარე), ვ. გუსევი (თავმჯდ. მოადგილე), ა. სურკოვი, ბ. რომაშევი, ლ. კასილი, გ. ბროვმანი და ნ. ბელჩიკოვი. მხატვრული ლიტერატურის პროპაგანდის ბიუროს დირექტორად დამტკიცებულ იქნა პეტრაშკევიჩი.

ბიბლიოგრაფია

მიკოლა ბაჟანი — ლექსები

„ფედერაციამ" გამოსცა ცნობილი უკრაინელი საბჭოთა პოეტის — მიკოლა ბაჟანის ლექსების თარგმანები ქართულ ენაზე. თარგმანები შესრულებულია რ. გვეტაძის, ს. ჩიქოვანის, კ. ლორთქიფანიძის, მ. პატარიძის, დ. გაჩეჩილაძის, ვ. გაფრინდაშვილის, ა. მაშაშვილის, გ. გაჩეჩილაძის, ვ. გორგაძის და მ. ჭრევლიშვილის მიერ. კრებულში წარმოდგენილია ბაჟანის მრავალი საყურადღებო ნაწარმოები, რომელნიც მთლიან წარმოდგენას იძლევიან პოეტის შემოქმედებითი გზის შესახებ.

მიკოლა ბაჟანი უაღრესად რთული პოეტური ფიგურაა თანამედროვე უკრაინულ ლიტერატურაში. მისი შემოქმედებითი განვითარება მიმდინარეობდა დიდი წინააღმდეგობებით. ადრე იგი, ისევე, როგორც პავლო ტიჩინა, მაქსიმ რილსკი და სხვა უკრაინელი პოეტები განიცდიდა სიმბოლიზმის გავლენას. ბაჟანის ადრინდელ შემოქმედებიდან აღსანიშნავია ლექსების ციკლი, რომლებიც მიძღვნილია უკრაინელი ხალხის შორეული წარსულისადმი. ამ ლექსებში ბაჟანი ტიპიური რომანტიკოსია. იგი წარსულის თავისებურ იდეალიზირებას იძლეოდა, რაშიც ალაგ-ალაგ მოისმოდა ნაციონალისტური ხმა.

მიკოლა ბაჟანი უკრაინულ პოეზიაში ანვითარებდა ფილოსოფიურ ლირიკის ჟანრსაც. ამ ხასიათის პოეტურ ნაწარმოებებში მოვლენები და საგნები ათვისებული იყო იდეალისტური თვალთახედვით.

საბჭოთა სინამდვილესთან დაახლოვების შემდეგ, ძლევამოსილი სოციალისტური მშენებლობის განვითარების შედეგად, მიკოლა ბაჟანის შემოქმედებაში იწყება გარდატეხის პერიოდი. იგი თანდათან თავისუფლდება უცხო იდეებისა და შეხედულებების გავლენისაგან. პოეტი დიდი გულწრფელობით იბრძვის იმისათვის, რომ რევოლუციური მსოფლმხედველობით ასახოს ახალი ცხოვრების ღირსშესანიშნავი მოვლენები და მისდა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ იგი ამას კარგად ახერხებს. უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე ბაჟანმა შექმნა მრავალი შესანიშნავი პოეტური ნაწარმოები, რომელიც მაღალ პოეტურ სახეებში ასახავს საბჭოთა ხალხის ძლევამოსილ მსვლელობას კომუნიზმისაკენ. დღეს მიკოლა ბაჟანი უკრაინულ ლიტერატურაში სოციალისტური რეალიზმის პოეზიის ერთერთი უდიდესი და მოწინავე წარმომადგენელია.

მიკოლა ბაჟანის უკანასკნელი დროის ნაწარმოებებიდან განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს ლექსები დიდ **სტალინზე**, პოემა **„კიროვი"**, „დიდი დღე" და სხვ.

წინამდებარე კრებულში წარმოდგენილია ბაჟანის შემდეგი ნაწარმოებები: „დგას კაცი კრემლში, სადაც მზეა შუქად დამდგარი", „სიტყვა ლაშქრობაზე", „ლაშქრული", „გზა", „ტყვე ქალების სისხლი", „გვიმრა", „ელექტროფიკაციის ღამე", „ცისკარა", „ბალახი როზმარინი", „ღამის რეისი", „ჰოფმანის ღამე", „შენობანი", „მებაღე", „დროშა, მზე და ქარი", „ჰამლეტის სიკვდილი", „რიცხვი", „ვაჟა-ფშაველას საფლავზე", „ვნებათა ტრილოგია", „თმოგვის გზა", „ბრძოლის წინა-ღამით" (თავი პოემიდან „კიროვი"). ეს ნაწარმოებები მთავარია მიკოლა ბაჟანის მთელს შემოქმედებაში.

კრებულს წამძღვარებული აქვს ლევ. ასათიანის წერილი მიკოლა ბაჟანის შემოქმედების შესახებ. წერილში დახასიათებულია პოეტის მთელი შემოქმედებითი გზა და აგრეთვე ის დიდი მუშაობა, რომელიც ჩაატარა ბაჟანმა, როგორც კლასიკური და თანამედროვე ქართველი პოეტების მთარგმნელმა უკრაინულ ენაზე. ამ თარგმანებიდან განსაკუთრებით უნდა გამოიყოს რუსთაველის უკვდავი „ვეფხის ტყაოსანი".

„ფედერაციამ" მიკოლა ბაჟანის ლექსების გამოცემით მეტად სასარგებლო საქმე გააკეთა.

მკითხველი.

ეგნატე ნინოშვილი — ცხოვრება და შემოქმედება

ეგნატე ნინოშვილი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული ლიტერატურის ერთ-ერთი თვალსაჩინო და უაღრესად ორიგინალური მხატვარია, რომელიც რაც დრო გადის, მით უფრო მზარდი ინტერესისა და ყურადღების საგანი ხდება. ამ გარემოების მიზეზი თვით მისი მდიდარი და მრავალმხრივ საყურადღებო ლიტერატურული მემკვიდრეობაა, რომელშიაც რეალისტური სიმძაფრით ასახულია თავის თანადროული სინამდვილის არსებითი საზოგადოებრივი მოვლენები. ე. ნინოშვილი პროგრესიულად მოაზროვნე მწერალი იყო, რომელიც ცხოვრების ვითარებას ასახავდა რევოლუციური თვალსაზრისით. მხატვრული ფორმისა და სტილის მხრივაც მან თვალსაჩინო სიახლე შეიტანა ქართულ ლიტერატურაში.

ცნობილია, რომ ე. ნინოშვილის შესანიშნავი მხატვრული შემოქმედება კარგახნის მანძილზე სალიტერატურო კრიტიკაში აზრთა სხვადასხვაობის საგანს წარმოადგენდა. ბურჟუაზიულ-თავადაზნაურული კრიტიკის წარმომადგენლები განზრახ ამცირებდნენ და უგულებელყოფდნენ ე. ნინოშვილის მხატვრულ შემოქმედებას. მხოლოდ ჩვენს პირობებში მიეცა ამ დავას დასასრული. მარქსისტულ-ლენინურმა კრიტიკამ გარკვევით განსაზღვრა ე. ნინოშვილის ადგილი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ქართულ ლიტერატურაში და აღიარა იგი თვალსაჩინო შემოქმედებითს ძალად.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის წლებში სხვა მწერლებთან ერთად დიდი მუშაობა იქნა ჩატარებული ე. ნინოშვილის ლიტერატურული მემკვიდრეობის შესწავლისა და ათვისების საქმეში.

დაწყებითი და საშუალო სკოლის სამეცნიერო-კვლევითმა ინსტიტუტმა გამოსცა კარპ. დონაძის წიგნი „ეგნატე ნინოშვილი — ცხოვრება და შემოქმედება".

კარპ. დონაძის შრომის მიზანია — პოპულარულ ფორმებში მოგვითხრობს ე. ნინოშვილის ცხოვრებისა და შემოქმედების ღირსშესანიშნავი მომენტები. კარპ. დონაძეს სათანადოდ შეუსწავლია ყველა არსებული მასალა ე. ნინოშვილის შესახებ (კრიტიკული სტატიები, მოგონებები, ბიოგრაფიული მასალა და სხვ.). წიგნში მოცემულია აგრეთვე ავტორის საკუთარი დაკვირვება და შენიშვნები ამა თუ იმ ნაწარმოებისა და საკითხის შესახებ.

წიგნი შეიცავს ხუთ განყოფილებას: 1) შესავალი, 2) ბიოგრაფია, 3) ე. ნინოშვილი, როგორც თავისი თანადროული საზოგადოებრივი ურთიერთობის რეალისტი მხატვარი, 4) ალეგორიის ბრძოლის საკითხი ე. ნინოშვილის შემოქმედებაში და 5) ე. ნინოშვილის მხატვრობა. ამ უკანასკნელი საკითხიდან ავტორს განსაკუთრებით გამოუყვია ტიპიზაციის პრობლემა. ეს სწორია. ტიპიზაციის პრობლემა ამა თუ იმ მწერლის შემოქმედების შესწავლის საქმეში მართლაც რომ მნიშვნელოვანია. ეს განსაკუთრებით ითქმის ე. ნინოშვილის შემოქმედების შესახებ. მას ყურადღება მიაქცია პირველად ს. ხუნდაძემ ე. ნინოშვილის თხზულებათა აკადემიურ გამოცემაში. კ. დონაძე იყენებს ს. ხუნდაძის მასალებს და უმატებს მათ თავის მიერ შეგროვილ ცნობებსა და დაკვირვებებს.

წიგნში არის ზოგიერთი სადავო საკითხიც. შესავალში გაკვრით აღნიშნული ანალოგია ე. ნინოშვილისა და მ. გორკის შემოქმედებისა მოითხოვდა დამაჯერებელ დასაბუთებას. ისე კი, ეს განცხადება მხოლოდ შიშველ ფრაზად რჩება. უფრო გარკვევით უნდა ყოფილიყო დასაბუთებული ეგ. ნინოშვილის მსოფლმხედველობის საკითხი. ენობრივადაც აქა-იქ წიგნში არის გაუმართავი გამოთქმები.

მიუხედავად ამ ნაკლისა, წიგნი მთლიანად სარგებლობას მოუტანს სკოლებს და ამდენად მისი გამოცემა სასარგებლო და გამართლებულია.

ი. ა.

მწერლები საარჯილერიო სასწავლებელში

წითელი არმიის და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის 23 წლისთავთან დაკავშირებით მწერალთა კავშირის თავდაცვითი ლიტერატურის სექციამ თბილისის საარტილერიო სასწავლებელში მოაწყო ლიტერატურული საღამო. კლუბის დარბაზმა ვერ დაიტია მსმენელნი. საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა პოლკის კომისარმა. მოხსენებით მწერლობის შესახებ გამოვიდა ამხ. ბეს. ჟღენტი. მომხსენებელმა წითელი არმიის მებრძოლებს მოკლედ გააცნო ქართული კულტურისა და ქართული ლიტერატურის ისტორია, ვრცლად ილაპარაკა თანამედროვე მწერლობაზე, ხაზი გაუსვა თავდაცვითი თემატიკაზე დაწერილ მხატვრულ ნაწარმოებების მნიშვნელობას და სათითაოდ დაახასიათა საღამოში მონაწილე მწერლების შემოქმედება.

მოხსენების შემდეგ სახალხო პოეტმა გალაქტიონ ტაბიძემ რუსულ და ქართულ ენაზე წაიკითხა თავისი ლექსები. ორგზის ორდენოსანმა მწერალმა და დრამატურგმა სანდრო შანშიაშვილმა და ბელეტრისტმა როდიონ ქორქიამ წაიკითხეს თავიანთი ნაწარმოებები. პოეტმა ბორის სერებრიაკოვმა წაიკითხა პოეტების გ. ტაბიძის და სანდრო შანშიაშვილის ლექსები რუსულად. მიქ. პატარიძემ წაიკითხა მის მიერ თარგმნილი ვლადიმერ მაიაკოვსკის ლექსები. დასასრულ, პოლკის კომისარმა მადლობა გადაუხადა მწერლებს, ხდლო მებრძოლებმა ხანგრძლივი ტაშით დააჯილდოვეს ისინი.

სარედაქციო კოლეგია:
ი. აბაშიძე, შ. დადიანი, ს. ეული, გ. ლეონიძე, გ. ნატროშვილი, შ. რადიანი (პასუხისმგებელი რედაქტორი), ვ. წულუკიძე.

რედაქციის მისამართი: მაჩაბლის ქუჩა № 13, (მწერალთა სასახლე) ტელეფონი 3—47—10.

ლ. პ. ბერიას სახელობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი" თბილისი, ლენინის ქ. № 28.

უე 6010